

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему Антикризове управління промисловим підприємством
ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0728-2-з
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та
страхування

освітньої програми фінанси і кредит
спеціалізації Банківська справа

Н.М. Соболева

Керівник к.е.н., доцент Кушнір С.О.

Рецензент к.е.н., доцент Батракова Т.І.

Запоріжжя – 2019

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Рівень вищої освіти магістр
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма фінанси і кредит
Спеціалізація Банківська справа

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ А.П. Кущик

« ____ » _____ 2019 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ**

Соболевій Наталії Миколаївні

1. Тема роботи: «Антикризове управління промисловим підприємством ПрАТ «Запоріжтрансформатор»
керівник роботи: Кушнір Світлана Олександрівна, к.е.н., доцент
затверджені наказом ЗНУ від 4 липня 2019 року № 1111-с.
2. Строк подання студентом роботи: 2 грудня 2019 року.
3. Вихідні дані до роботи: дані фінансової звітності ПрАТ «Запоріжтрансформатор», Державної служби статистики України, Національного банку України, а також монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): визначити сутність антикризового управління; провести оцінку фінансового стану та ділової активності підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор»; оцінити ймовірність банкрутства підприємства різними методиками, розробити заходи покращення антикризового управління підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор».
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 14 рис., 24 табл. і 36 формул.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Кушнір С.О., доцент	09.08.2019 р.	09.08.2019 р.
2	Кушнір С.О., доцент	06.09.2019 р.	06.09.2019 р.
3	Кушнір С.О., доцент	04.10.2019 р.	04.10.2019 р.

7. Дата видачі завдання: 05 липня 2019 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	05.07.2019 р. – 09.07.2019 р.	виконано
2.	Виконання вступу	10.07.2019 р. – 08.08.2019 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	09.08.2019 р. – 05.09.2019 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	06.09.2019 р. – 03.10.2019 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	04.10.2019 р. – 07.11.2019 р.	виконано
6.	Формування висновків	08.11.2019 р. – 21.11.2019 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	22.11.2019 р. – 29.11.2019 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	02.12.2019 р.	виконано

Студент _____ Н.М. Соболева
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ С.О. Кушнір
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ А.В. Линенко
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 101 с., 14 рис., 24 табл., 10 додатків, 43 джерела.

Об'єктом дослідження є процеси антикризового управління підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо розробки та удосконалення системи антикризового управління підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Завдання: 1) визначити сутність антикризового управління; 2) провести оцінку фінансового стану та ділової активності підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор»; 3) оцінити ймовірність банкрутства підприємства різними методиками; 4) розробити заходи покращення антикризового управління підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Методи досліджень: діалектичний, системний, комплексний та структурно-функціональний підхід, кількісний аналіз, аналітичний; математичного моделювання.

Одержані результати та їх новизна: 1) набули подальшого розвитку: тлумачення категорії «антикризове управління»; запропоновано рекомендації щодо організації та вдосконалення системи антикризового управління ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Практичне значення мають запропоновані рекомендації щодо організації та вдосконалення системи антикризового управління ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

РИЗИКИ, АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ, ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА, БАНКРУТСТВО, САНАЦІЯ.

SUMMARY

Qualification work: 101 pages, 14 figures, 24 tables, 10 applications, 43 sources.

The object of the research is the processes of crisis management of the PJSC "ZaporizhTransformator".

The purpose of the qualification work is to substantiate theoretical provisions and to develop practical recommendations for the development and improvement of the crisis management system of the enterprise of PJSC "ZaporizhTransformator".

Research task:

- 1) determine the essence of crisis management;
- 2) to conduct an assessment of the financial condition and business activity of the enterprise of PJSC "ZaporizhTransformator";
- 3) assess the probability of bankruptcy of the enterprise by different methods;
- 4) to develop measures to improve the crisis management of the PJSC "ZaporizhTransformator".

Research methods: dialectical, systemic, complex and structural-functional approach, quantitative analysis, analytical; mathematical modeling.

The economic essence of anti-crisis management, features and directions of rehabilitation are considered. Methodological approaches to forecasting and determining the probability of bankruptcy of an enterprise are investigated. The legislative base and main bankruptcy provisions of the enterprise are analyzed.

A comprehensive analysis of the financial condition of PJSC "ZaporizhTransformator" was carried out, financial stability, liquidity, solvency, profitability of the analyzed enterprise were analyzed by means of a system of indicators.

The probability of bankruptcy of PJSC "ZaporizhTransformator" was estimated by different methods.

The results obtained and their novelty: 1) were further developed: interpretation of the category "crisis management"; Recommendations on the

organization and improvement of the crisis management system of PJSC "ZaporizhTransformator" are offered.

The recommendations on the organization and improvement of the crisis management system of PJSC "Zaporozhtransformator" are of practical importance.

RISKS, ANTI-CRISIS MANAGEMENT, INDICATORS OF ASSESSMENT OF THE FINANCIAL STATUS OF THE ENTERPRISE, BANKRUPTCY, REPAIR.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	11
1.1 Сучасний стан промисловості України.....	11
1.2 Сутність поняття антикризове управління.....	20
Висновки до розділу 1.....	27
2 АНАЛІЗ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЗАПОРІЖТРАНСФОРМАТОР».....	30
2.1 Організаційно-правова характеристика ПрАТ «Запоріжтрансформатор»...30	
2.2 Аналіз фінансового стану ПрАТ «запоріжтрансформатор».....	35
2.3 Аналіз ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор».....	63
Висновки до розділу 2.....	70
3 АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПРАТ «ЗАПОРІЖТРАНСФОРМАТОР».....	74
3.1 Світовий досвід антикризового управління.....	74
3.2 Удосконалення антикризового управління ПрАТ «Запоріжтрансформатор».....	77
Висновки до розділу 3.....	84
ВИСНОВКИ.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	94
ДОДАТКИ.....	103

ВСТУП

Перехід української економіки на ринкові відносини об'єктивно зумовив необхідність зміни форм і методів управління на рівні основного господарюючої ланки - підприємства, фірми, корпорації. При сучасному стані української економіки суспільство висуває дуже серйозні вимоги до функціонування основних суб'єктів економічної діяльності.

Ринкова реформа, кризовий стан української економіки і запровадження процедури банкрутства в практику економічного життя України зробили актуальною проблему ефективної організації управління діяльністю підприємств, вибір методів антикризового управління, перетворення його в найважливіший важіль підприємницької активності.

Протягом останніх п'ятнадцяти років в силу сформованого стійкого кризи неплатежів абсолютна більшість українських підприємств легко підпадає під критерії визнання їх банкрутами. Слід зазначити, що банкрутство одного окремо взятого промислового підприємства ніколи не відбувається «локально», кризові явища не обмежуються рамками даного підприємства. Будь-який, досить великий, суб'єкт господарської діяльності пов'язаний різноманітними відносинами з великою кількістю інших підприємств.

Тому найпильнішої уваги вимагають, перш за все, визначення поняття банкрутства, глибокий і всебічний аналіз механізму його здійснення, зв'язок антикризового управління та банкрутства, причини і форми прояву банкрутства як практично неминучого результату кризових процесів на підприємствах, формулювання адекватних процедур і управлінських рішень.

Дискусія щодо природи фінансової кризи підприємств обумовлена різними підходами до визначення причин її виникнення. Вітчизняні науковці – Бланк І.О., Василенко В.О., Крамаренко Г.О., Лігоненко Л.О., Мозенков О.В., Поддєрьогін А.М., Терещенко О.О., Чумаченко М.Г., Швиданенко Г.О. та інші – продовжують вивчення причинно-наслідкових

зв'язків розвитку кризових явищ та пошук шляхів фінансово-економічного оздоровлення підприємств. Розгляд проблем антикризового управління займає належне місце у працях зарубіжних дослідників: Александрова Г.А., Аренса Е., Беляєва С.Г., Богданова А.А., Бріггема Є.Ф., Короткова Е.М., Родіонової Н.В., Стоуна Д., Уолша К. та інших. Досягнення у цій галузі науки досить вагомі. Але, разом з тим, подальші дослідження виявляють проблеми, які потребують подальшого вирішення. Одним з важливих питань є питання розробки теоретичних і методичних положень щодо забезпечення раціонального функціонування системи антикризового фінансового управління як складової діяльності фінансової служби підприємства, зокрема, розроблення фінансовими службами підприємств дієвого інструментарію розпізнавання та подолання кризових процесів.

Реалізація на практиці системи антикризових заходів щодо виявлення та подолання фінансової кризи передбачає розробку теоретично обґрунтованої методологічної бази, яка відображає сучасні вимоги. Відомі на сьогодні традиційні методи оцінки кризової ситуації мають певні недоліки: по-перше, не адаптованість зарубіжного інструментарію кризової діагностики до діяльності вітчизняних підприємств; по-друге, поширений управлінський підхід дає загальну характеристику кризовій ситуації, в той час, як прийняття рішень вимагає кількісного обґрунтування; по-третє, серед аналітичних показників діагностики банкрутства не виділено чітких критеріїв, орієнтованих на ідентифікацію ранніх ознак та глибини фінансової кризи. Вище викладене підтверджує необхідність поглибленого дослідження теоретико-методичних основ організації діяльності фінансової служби підприємства на засадах антикризового управління, а також свідчить про актуальність досліджуваної у магістерській роботі проблематики у науковому та практичному плані.

Мета даної кваліфікаційної роботи магістра - вивчення антикризового менеджменту на Приватному акціонерному товаристві

«Запоріжтрансформатор», а також пошук і пропозиції заходів щодо подолання кризових явищ на підприємстві і поліпшення його фінансового стану.

Для досягнення даної мети необхідно:

- розглянути поняття об'єкт, предмет, методику фінансового аналізу;
- провести аналіз фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор»;
- розглянути шляхи подолання кризових явищ на підприємстві.

Об'єктом дослідження, є Приватне акціонерне товариство «Запоріжтрансформатор».

Предметом служать фінансові процеси підприємства, що вивчаються в періоді з 2014 по 2018 роки.

При написанні даної курсової роботи використовувалися такі методи: порівняння, угруповання, метод ланцюгових підставок, коефіцієнтний метод.

Матеріалом для дослідження послужили нормативні та законодавчі акти, бухгалтерську звітність підприємства за 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 року і додаток до нього.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1 Сучасний стан промисловості України

Промисловий сектор України виступає важливим системоутворюючим чинником економічного розвитку країни, який тим чи іншим чином позначається на всіх інших її сферах та галузях. На підприємствах промислового комплексу працює понад 3 млн осіб. Промислове виробництво формує п'яту частину доданої вартості, а також більшу половину експортного потенціалу держави. В сьогоденних тяжких зовнішньоекономічних умовах, саме промисловий комплекс виступає головним чинником «виживання» України [57].

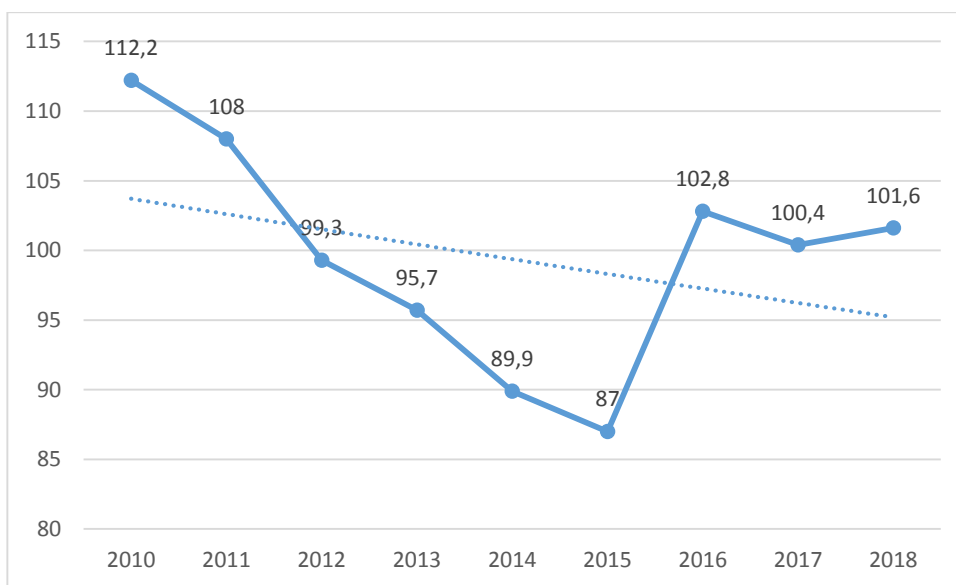

Рис. 1.1 – Динаміка індексу промислової продукції в Україні (% до попереднього року)

Нині загальний стан галузі характеризується як деіндустріалізація, яка пов'язана не лише з істотним (майже вдвічі) зменшенням внеску промисловості у створення валової доданої вартості в економіці за останні десятиліття, а й з наростаючою структурно-технологічною відсталістю виробництва, закриттям значної кількості унікальних, у тому числі високотехнологічних, підприємств, тотальною зношеністю основного капіталу галузі внаслідок загальмовування відтворювальних процесів і хронічного дефіциту інвестиційних ресурсів[26].

Протягом 2010-2015 років спостерігається стрімке падіння індексу промисловості на 25,2 %. В 2016 році індекс зріс на 15,8 % і коливається в цих межах до сьогодні (рис. 1.1).

Таблиця 1.1 – Індекс промислової продукції в Україні за видами діяльності (% до попереднього року)

Промисловість	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	104,5	106,8	101,9	100,8	86,3	85,8	99,8	94,3	102,4
Переробна промисловість	116,2	109,6	98	92,7	90,7	87,4	104,3	104,8	101,1
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	109,7	103,6	102	98,9	93,4	88	102,5	93,5	102,8

Як видно з таблиці 1.1 жоден з індексів не досягає рівня 2010 року. Найбільше падіння спостерігається в переробній промисловості.

Таблиця 1.2 – Обсяг реалізованої промислової продукції в Україні, млн. грн.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	2	3	4	5	6	7	8
Промисловість	1 367 925,5	1 322 408,4	1 428 839,1	1 776 603,7	1 767 093,3	2 153 031,3	2 508 579,5
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	143 941,9	151 575,3	154 700,8	191 599,3	229 966,1	313 824,8	380 828,1
Переробна промисловість	871 146,6	817 734,3	903 735,3	1 139 213,2	1 137 784,9	1 400 214	1 636 893

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4	5	6	7	8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	333 248,2	333 400,6	351 803,2	424 705,2	380 241,8	416 616,6	465 276,5

Як ілюструє таблиця 1.2 та рисунок 1.2 обсяг реалізованої промислової продукції в Україні збільшився на 1 140 654 млн. грн. в порівнянні з 2012 роком. Найбільше зростання обсягу реалізованої продукції спостерігається в переробній промисловості (на 765 746,4 млн. грн.), найменше – постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (на 132 028,3).

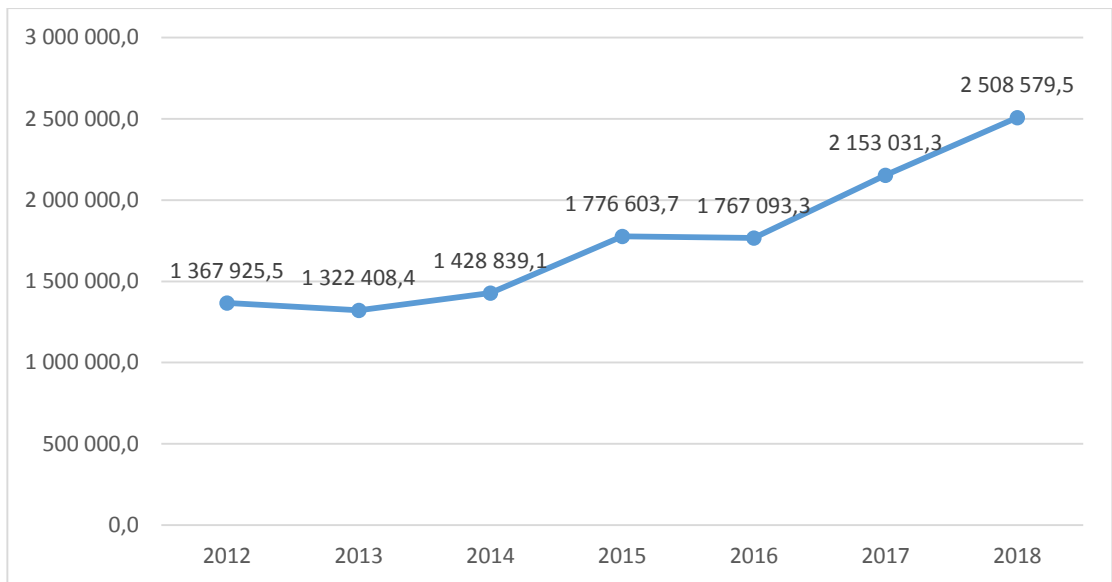

Рис. 1.2 – Динаміка обсягу промислової продукції в Україні, млн. грн.

Лева частка у структурі реалізованої промислової продукції України припадає на переробну промисловість (рис. 1.3). Найбільшим темпом зростає частка добувної промисловості та розроблення кар'єрів – на 4,7 %, з 10,5 % у 2012 році до 15,2 % у 2018 році. Меншим темпом зростає частка переробної промисловості – на 1,6 %, з 63,7 % у 2012 році до 65,3 % у 2018 році. А от частка постачання електроенергії ,газу, пари та кондиційованого повітря скоротилося на 5,9 %, з 24,4 % у 2012 році до 18,5 % у 2018 році.

Рис. 1.3 – Структура реалізованої промислової продукції в Україні

Підприємства промисловості перебувають у кризовому фінансовому стані, потерпають від гострої нестачі наявних доходів. Діяльність ключових для промислового відродження галузей упродовж останніх років є збитковою, тобто прибутки прибуткових підприємств менші за збитки збиткових. Частка підприємств промисловості, які одержали збитки, становить 27–35% у загальній кількості підприємств. Скорочення прибутку підприємств – основного джерела їхніх заощаджень та інвестицій – та збитковість діяльності призводить до затухання інвестиційної активності у промисловості.

Продовження тенденцій до зниження рівня доходів і прибутків підприємств посилюватиме ризики подальшої деградації промисловості через неможливість забезпечувати власним інвестиційним ресурсом навіть просте відтворення виробничого потенціалу, а модернізацію і поготів [49].

З 2011 року спостерігається спад чистого прибутку отриманого промисловими підприємствами який продовжувався до 2015 року (рис. 1.4). З 2013 року підприємства працюють збитково. З 2016 року почали отримувати менше збитку, а з 2017 року вони почали отримувати чистий прибуток.

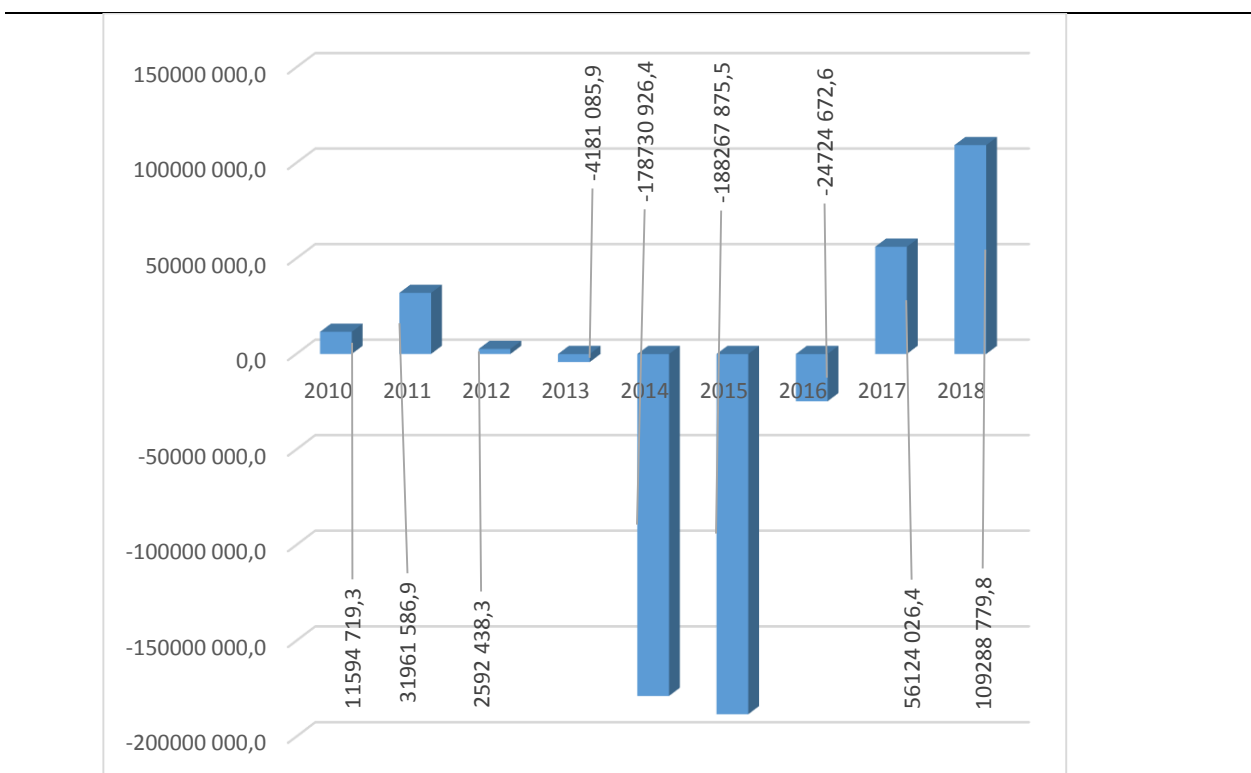

Рис. 1.4 – Динаміка чистого прибутку (збитку) промислових підприємств в Україні (млн. грн.)

Практична відсутність доступу до фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення їх функціонування і розвитку, призвела до подальшого погіршення фінансового стану більшості підприємств, особливо, переробних галузей. Близько третини загальної кількості підприємств промисловості є збитковими.

Машинобудівний комплекс України охоплює понад 20 спеціалізованих галузей, тобто практично всі галузі машинобудування. Залежно від того, на який ринок орієнтована продукція, що випускається підприємствами машинобудівного комплексу, їх умовно можна об'єднати в п'ять груп (табл. 1.3) [46].

Таблиця 1.3 – Групування галузей машинобудівного комплексу України

№ групи	Назва групи	Коротка характеристика групи
1	2	3

1	Інвестиційне (важке) машинобудування	Група галузей, розвиток яких визначається насамперед інвестиційною активністю металургійного, будівельного, енергетичного і транспортного комплексів
---	--------------------------------------	--

Продовження таблиці 1.3

1	2	3
2	Тракторне і сільськогосподарське машинобудування	Група галузей, розвиток яких залежить від платоспроможності сільгоспвиробників і переробників сільськогосподарської продукції, а також частково від попиту населення
3	Залізничне машинобудування	Спрямоване на задоволення попиту залізничного господарства країни
4	Автомобільна промисловість	Випуск продукції орієнтований на попит кінцевих споживачів (виробництво легкових автомобілів), а також на потребу підприємств, фірм і виконавчих органів влади (виробництво вантажівок і автобусів)
5	Електротехніка, приладобудування, верстатобудування	Група наукоємних галузей, так званих комплектуючих, що розвиваються услід за потребами всіх інших галузей промисловості, включаючи і саме машинобудування

В Україні розвинуте широкопрофільне машинобудування, підприємства якого формують складний, взаємопов'язаний машинобудівний комплекс. До його складу входять усі основні галузі машинобудування. Провідні місця посідають приладобудування, тракторне і сільськогосподарське машинобудування. Розвиваються автомобілебудування, промисловість металевих конструкцій, верстатобудівна та інструментальна.

Основні центри розташування галузей машинобудування наведені в таблиці 1.4 [46].

Таблиця 1.4 – Основні центри розташування галузей машинобудування

Галузь машинобудування	Центри розташування
Важке машинобудування	Харків, Дніпро, Кривий Ріг, Маріуполь, Київ, Львів, Дрогобич
Електротехнічна промисловість	Запоріжжя, Харків, Одеса, Київ, Хмельницький, Бердянськ, Полтава, Кам'янець-Подільський
Транспортне машинобудування	Харків, Дніпро, Кременчук, Маріуполь, Миколаїв, Херсон, Київ, Запоріжжя, Львів, Одеса, Луцьк, Мелітополь
Верстатобудування	Харків, Київ, Бердичів, Одеса, Черкаси, Дніпро
Приладобудування	Київ, Харків, Івано-Франківськ, Львів, Суми, Черкаси, Житомир, Луцьк
Сільськогосподарське машинобудування	Харків, Дніпро, Тернопіль, Херсон, Одеса, Київ, Бердянськ, Умань, Новоград-Волинський, Ніжин, Коломия

Проблеми промисловості мають загальнонаціональний масштаб. Виникла загроза технологічній безпеці країни, що потребує розробки системи заходів, спрямованих на переведення промислового комплексу у стан, який відповідає потребам розвитку країни. Якісно новий стан і рівень промисловості може забезпечити лише нова інноваційна стратегія її розвитку.

Майбутнє українських підприємств із галузей напівсировинного виробничого сегмента (застарілих металургії, хімічної промисловості, примітивного машинобудування) представляється малоперспективним. У цих галузях у світі існує такий надлишок виробничих потужностей, причому набагато більш продуктивних і ефективних, ніж українські, що навряд чи наші підприємства зможуть завоювати більшу частку ринку, ніж та, яка є у них зараз. Погіршує ситуацію непродуктивність і неефективність внаслідок високої зношеності основних фондів [49].

Стосовно машинобудівного сектору промисловості на думку Н.В. Шандонової основними факторами негативного впливу на розвиток машинобудівних підприємств є наступні [26]:

- скорочення витрат на розвиток національного виробництва;
- зниження попиту на інвестиційну техніку;
- втрата ринків збуту, скорочення експорту;
- ліквідація зони вільної торгівлі між Україною і СНД, розрив економічних відносин з Росією;
- скорочення внутрішнього ринку;
- відсутність модернізації машинобудівного виробництва;
- технологічне відставання;
- втрата інвестиційної привабливості;
- зниження конкурентоспроможності продукції;
- критична зношеність основних фондів.

Аналіз наукових досліджень дозволив дійти висновку, що усі проблеми, які характеризують сучасний стан машинобудівної галузі України, можливо згрупувати у наступні 5 груп [26]:

- проблеми територіальної доцільності розміщення;
- проблеми внутрішнього ринку;
- проблеми фінансового забезпечення;
- проблеми інноваційного забезпечення;
- проблеми кадрового забезпечення;
- проблеми державного регулювання.

На погляд авторів, існує вихід із кризи — мобілізація зусиль влади, вчених, конструкторів, працівників промисловості, бізнесу, громадських організацій на формування і реалізацію комплексної програми інноваційного розвитку промислових галузей і механізмів, що забезпечать динамічну модернізацію країни.

Наслідками формування нової промислової політики мають стати визначені характеристики промисловості, її виробнича і продуктова структура й параметри. Це потребує створення організаційно-правового механізму узгодження інтересів і відповідальності держави, бізнесу та представників громадянського суспільства на довгостроковій основі. Необхідно формувати у бізнесі організаційну культуру до постійної взаємодії з наукою щодо створення нових інноваційних технологічних рішень, використовувати для цього великий потенціал існуючих промислово-фінансових об'єднань. Актуальним завданням є трансформація існуючих кланово-олігархічних монополій у систему промислово-фінансових структур, що інтегрують у собі реалізацію не тільки корпоративної, а й державної політики.

Інституціональна структура промисловості повинна стати сучасною, перетворившись із фрагментарного на цілісний, інтегрований у світове виробництво комплекс, що здатний до високорентабельної діяльності та саморозвитку, поєднує збалансовані потребами зовнішнього і внутрішнього ринків системно структуровані галузеві утворення, відповідає вимогам екології й енергозбереження.

Нова структура комплексу повинна бути триланковою відповідно до конкретних умов, включати вертикально і горизонтально інтегровані структури. Наступною має стати ланка інтегральних утворень — корпорацій, об'єднань, холдингів, концернів. Особливу увагу треба приділити формуванню горизонтальних інтегральних об'єднань — кластерів, здатних об'єднати можливості підприємств, у тому числі малих і середніх, при реалізації проектів і програм як на регіональному, міжрегіональному, так і на галузевому рівні. Важливим завданням виступає створення фонду розвитку промисловості. Формування інтегрованих структур має враховувати зарубіжний досвід виконання такої роботи, що дасть змогу мінімізувати ризики її низьких результатів.

На думку авторів, інноваційна державна промислова політика повинна базуватися на стратегічному та галузевих довгострокових прогнозах й інтегрувати найкращий світовий досвід. Важливо сформувати вдосконалену систему наукового та освітнього забезпечення розвитку промисловості. Необхідно відродити ланку галузевої науки, що сьогодні майже ліквідована.

Також слід створити національний науковий центр розвитку промисловості та систему його філіалів по комплексу галузей, на які покласти завдання розробки стратегічних і технологічних прогнозів, координації виконання стратегічно важливих проектів, інтеграції розробок інститутів НАНУ і галузевих інститутів, вищих навчальних закладів та інших суб'єктів науково-інноваційної діяльності. Треба забезпечити виконання Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» у частині фінансування вітчизняної науки на рівні 1,7% ВВП.

Нова технічна політика повинна забезпечити гармонізацію нормативної бази з міжнародними стандартами, перехід на розробку і виготовлення багатовимірних систем машин. Модульна побудова з використанням найкращої елементної бази, що відповідає світовим стандартам. Для цього необхідні зміни в інженерній освіті, особливо у методах проектування об'єктів.

Треба йти не від досягнутого, а від потрібного з урахуванням перспектив розвитку [25].

1.2 Сутність поняття антикризового управління

Структурна перебудова вітчизняної економіки з одного боку і відкриття внутрішнього ринку для закордонних товаровиробників з іншого, поставило більшу частину підприємств в складне фінансове становище.

Починаючи з XIX ст. в якості одного з ключових понять економічної науки затвердився термін «криза», під яким часто розуміють небажану і драматичну фазу розвитку економічної системи, що характеризується коливаннями і негативними явищами, перешкодами [28]. На сьогодні в науковій літературі відсутнє однозначне визначення поняття «криза». Кожен дослідник намагається розкрити суть цієї дефініції залежно від власних досліджуваних сторін проблеми.

Систематизація трактувань поняття «криза» наведено в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Поняття «криза» у розумінні різних авторів

Автор	Тлумачення поняття «криза»
1	2
Ансофф І.	різкий крутий перелом, складний перехідний стан, гострі проблеми будь з чим [3]
Бартон Л.	широкомасштабна непередбачувана подія, яка веде до потенційно негативних результатів і може нанести серйозної шкоди всьому підприємству [75]
Галушко О.І.	об'єктивний процес, що призводить до оптимізації системи або до її знищення у разі неспроможності адаптуватися до нових умов та розвиватися [11]
Захаров В.	зміна негативна, глибока і часто неочікувана, яка, у той самий час, несе у собі нові можливості для розвитку [8]
Лагадек П.	зіткнення з проблемами; необхідність діяти в умовах відсутності орієнтирів; надзвичайну ситуацію, яка супроводжується дестабілізацією [79]
Розенталь Ю., Підженбург Б.	ситуація, яка пов'язана з високою небезпекою, станом невпевненості, відчуттям невідкладності [80]

Продовження таблиці 1.5

1	2
Ру-Дюфор К.	накопичення в організації чи її підрозділах потенційних чинників, які здатні зупинити поточні й майбутні операції підприємства, а також стосуватися індивідів та суспільства [81]
Фінк С.	Коли вирішальні зміни неминучі і містять в собі дві можливості: одна пов'язана з небажаним, негативним результатом, а інша з його відповідною вкрай позитивною стороною. Шанси, як правило, рівні, але ми можемо їх змінити [77]
Херманн К.Ф.	непередбачувана, неочікувана ситуація, яка загрожує пріоритетним цілям організації при обмеженому часі для прийняття рішень [79]
Хіт Р.	ситуації, які потребують негайної реакції і які можуть спричинити несподівані наслідки [63]
Чернявський О.Д.	переломний етап у функціонуванні будь-якої системи, на якому вона зазнає дії ззовні або зсередини, що потребує від неї якісно нового реагування [67]

Аналізуючи наведені визначення, варто зауважити, що криза є переломною подією, для якої характерна зміна параметрів системи, що викликається як зовнішніми, так і внутрішніми факторами. Ці зміни зазвичай мають негативний характер, несуть загрозу існування суб'єкту ринку і є складно контрольованими, але можуть виступати і ознакою переходу підприємства до нового етапу розвитку. Відповідно, до цього варто виділити два основних результату прояву кризи — оптимізація у разі здатності системи до адаптації або її руйнація у протилежному випадку. [16]

В цілях даної роботи ми можемо розуміти кризу як порушення рівноваги саморегульованої системи підприємства, яке супроводжується порушенням цілісності її елементів і зв'язків, а також втратою стійкості під впливом зовнішніх та (або) внутрішніх чинників. Яке в свою чергу веде до руйнації і припинення існування системи або до переходу її до нового стану.

На сьогоднішній день багато українських підприємств перебувають у кризовому стані. Дослідження тенденцій розвитку вітчизняних промислових підприємств дає змогу визначити та систематизувати причини низької ефективності їх функціонування та розвитку, виділивши причини екзо- й ендогенного характеру. Так до екзогенних факторів належать: високий рівень імпортозалежності внутрішнього ринку; нестабільність політичної ситуації; несприятливий інвестиційний клімат через відсутність державних гарантій для іноземних інвесторів та під час залучення кредитних ресурсів; масштабна корупція в країні; нестабільність курсу валют та високий рівень інфляції; відсутність державної підтримки інноваційної діяльності промислових підприємств; відсутність структурних перетворень у галузях; сировинна та

низькотехнологічна спеціалізація українського експорту тощо. Факторами ендогенного характеру є застарілість організаційних структур управління підприємствами, нестача власних фінансових ресурсів, неефективність амортизаційної політики, жорсткість умов залучення кредитних та інвестиційних ресурсів, критичний рівень зносу основних фондів, неефективність механізмів їх відтворення, відсутність інноваційних технологій з виробництва високотехнологічної продукції тощо [15].

Можна виділити наступні показники які характеризують кризовий стан підприємства:

- зниження прибутковості і рентабельності і як наслідок погіршення фінансового стану підприємства. В цьому випадку мова йдеться про кризу в широкому розумінні;
- збитковість підприємства в наслідок чого зменшуються або і зовсім зникають резервні фонди;
- неплатоспроможність, яка може призвести до зупинки підприємства.

За таких умов ми можемо говорити про настання банкрутства підприємства. Адже коли господарюючий суб'єкт не в змозі виконувати свої фінансові зобов'язання перед кредиторами через відсутність фінансових ресурсів фактично настає банкрутство. На жаль банкрутство на сьогодні зустрічається доволі часто і зачіпає аоно не лише саме підприємство, але і його партнерів – кредиторів і постачальників. Відповідно до нового Кодексу України з процедур банкрутства від 21.10.2019 «банкрутство - визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури» [29].

Якість управління підприємством, яке є ключовою соціально-економічною системою, здебільшого відображається в можливості своєчасного виявлення кризи, її симптомів та характеристик. Тому для

прийняття ефективних господарських рішень для успішного розвитку фірми необхідне впровадження антикризового управління.

Антикризове управління є дуже важливим важелем підприємницької активності. Але до сьогодні науковці ще не дійшли згоди до єдиного визначення сутності, цілей та задач антикризового управління. Частина авторів зводить цей процес до виключно фінансового – ліквідація заборгованості підприємства. Інші фактично зводять антикризове управління до діяльності управлінців підприємства в умовах банкрутства. Деякі спеціалісти з кризового менеджменту орієнтують управління підприємств на швидкі фінансові заходи які ставлять на меті короткострокову економічну ефективність підприємств. В одних випадках поняття антикризове управління трактують як управління підприємством в умовах кризи економіки в цілому, в інших – керування фірмою яка втрапила в кризову ситуацію через погане управління, або – спроба витягти підприємство з банкрутного стану.

На думку В. Кошкіна антикризове управління - це сукупність форм і методів реалізації антикризових процедур відносно конкретного підприємства-боржника. Але водночас учений зазначає, що такий вид управління є мікроекономічною категорією і відображає виробничі відносини, які складаються на рівні підприємства під час його оздоровлення або ліквідації [4].

О. Василенко вважає що це таке управління в якому передбачено небезпеку настання кризи, її аналіз, впровадження заходів по ліквідації негативних наслідків та використання її факторів для позитивного розвитку [22]. Таким же «позитивним» поглядом на це поняття відзначається Едуард Коротков. На його думку антикризове управління – це тип управління орієнтований на передбачення, розпізнавання кризових проявів, а також готовність до управління під час кризи та виходу з неї з новими можливостями розвитку підприємства [31]. У своїй роботі він виражає суть антикризового управління у наступних положеннях:

а) кризи можна передбачати, очікувати і викликати;

- б) кризи певною мірою можна прискорювати, випереджати, відсувати;
- в) до криз можна і необхідно готуватися;
- г) кризи можливо пом'якшувати;
- д) управління в умовах кризи вимагає особливих підходів, спеціальних знань, досвіду і мистецтва;
- е) кризові процеси можуть бути до певної межі керованими;
- ж) управління процесами виходу з кризи здатне прискорювати ці процеси і мінімізувати їхні наслідки. [31]

На думку Л. Лігоненко [24], антикризове управління являє собою спеціальне постійно організоване управління, спрямоване на найоперативніше виявлення ознак кризового стану та створення відповідних передумов для його своєчасного подолання з метою забезпечення відновлення життєздатності окремого підприємства й недопущення виникнення ситуації банкрутства. Його думку поділяють М. Тарасюк та О. Хіленко.

Вітчизняний вчений проф. Н.В. Туленков висловлює думку, що будь-яке управління організацією повинно бути антикризовим, тобто побудованим на врахуванні ризику та небезпеки кризових ситуацій. Відповідно до такого тлумачення, проф. Н.В. Туленков пропонує диференціювати антикризове управління залежно від стадії(глибини) кризи на такі підвиди:

- 1) передкризове управління, яке здійснюється для своєчасного виявлення та вирішення проблем(прийняття рішень) з метою запобігання кризі;
- 2) управління в умовах кризи, метою якого визнається стабілізація нестійких станів та збереження керованості системи;
- 3) управління процесами виходу з кризи, яке здійснюється з метою мінімізації втрат і втрачених можливостей під час виведення організації зі стану кризи [36].

Цікавим є той факт, що за кордоном найбільш поширеними антикризовими стратегіями є стабілізація, реструктуризація та розвиток, тоді

як в Україні використовують такі види антикризового управління, як реструктуризація, санація та ліквідація підприємств.

Підводячи підсумки, можна стверджувати, що система антикризового менеджменту на підприємстві повинна включати в себе [43]:

1) постійний моніторинг за зовнішньою і внутрішньою обстановкою. Причому зовнішні погрози з боку держави, конкурентів, злочинних елементів є найбільш небезпечними і можуть привести до повного руйнування підприємств, фірм, організацій. Цей фактор повинен бути пріоритетним в оцінці зовнішньої обстановки, розробленні заходів для зниження зовнішньої вразливості фірми;

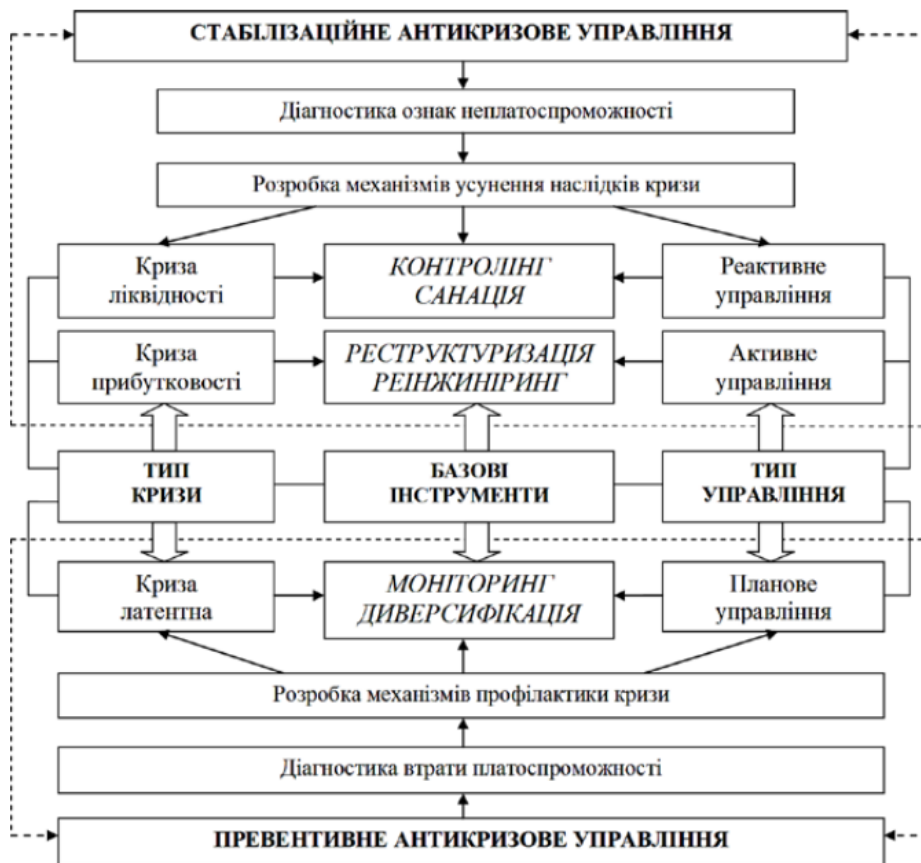

Рис. 1.4 – Антикризове управління підприємством.

2) створення дублюючих організаційних форм управління, яке дає змогу підприємству оперативно перекинути вільні фінансові засоби і перевести туди працюючих;

3) підвищення гнучкості всередині фірми. Наприклад, структурної за рахунок забезпечення всередині підприємства дивізійної структури з

досвіду США, дочірніх підприємств, а також малих підприємств шляхом виділення їх з великих;

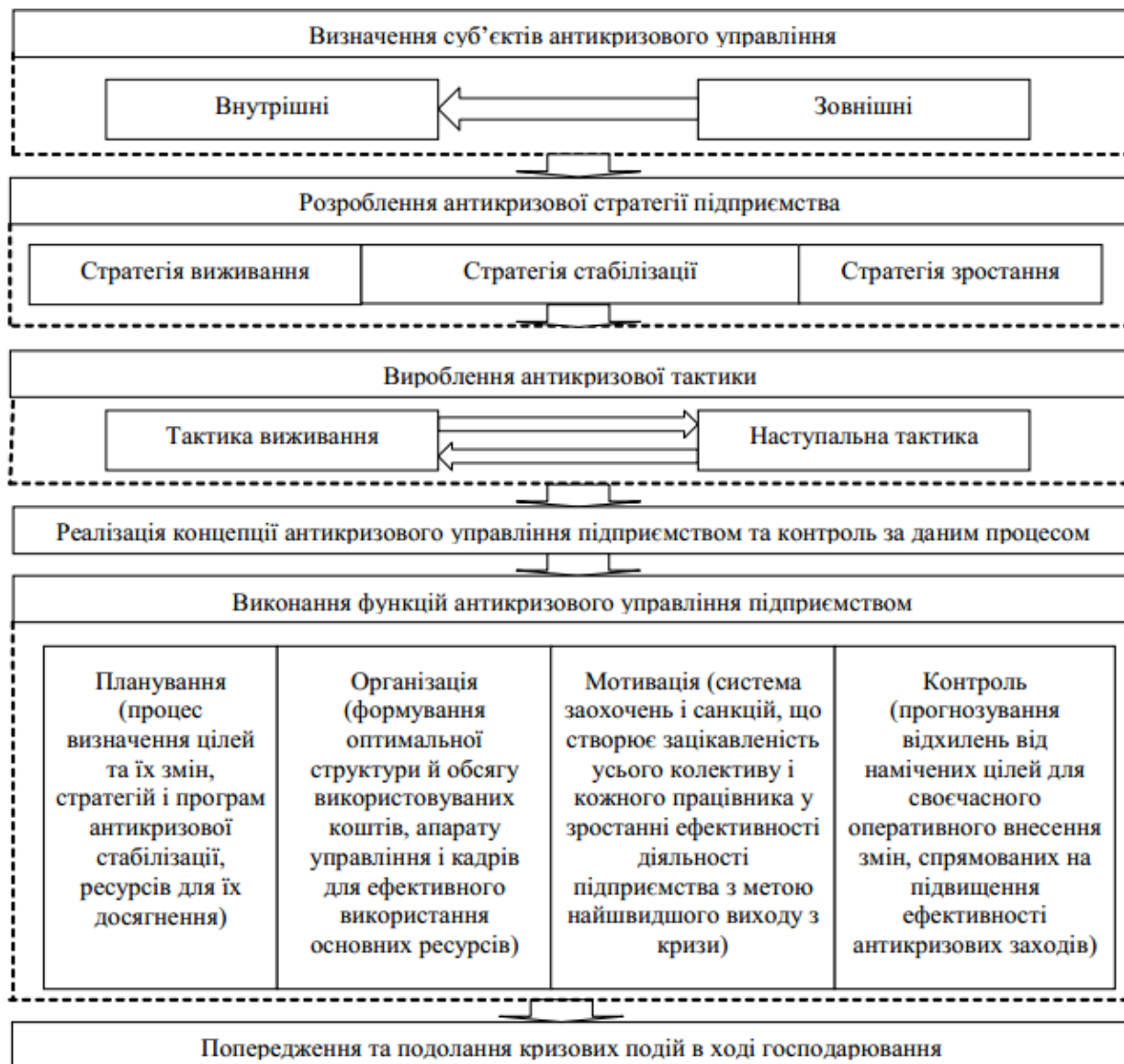

Рис. 1.5 – Суб'єктово-функціональна схема антикризового управління підприємством [44].

4) розроблення підготовчих планів у разі виникнення проблемних ситуацій і проблем, здійснення попередніх заходів для їхнього забезпечення. До таких заходів, насамперед, варто віднести створення страхових фондів, стратегічних резервів фінансових і технічних засобів, комплектування групи ситуаційного управління з кращих менеджерів у разі потреби розв'язання проблемних ситуацій;

5) упровадження планів практичних заходів у разі виникнення кризової ситуації.

Дослідник О.О. Дробишева пропонує виокремлювати два види антикризового управління: превентивне та стабілізаційне (рис. 1.1).

Враховуючи існуючі підходи до виокремлення стратегій, ключових суб'єктів та сутності функцій менеджменту, автори Є.О. Діденко та А.С. Фесюн представляють суб'єктово-функціональну схему антикризового управління підприємством (рис. 1.2).

Як бачимо, розробка та реалізація дієвого механізму антикризового управління має надати змогу підприємствам гнучко реагувати на загрозливі зміни в умовах функціонування, краще адаптовуватись, активно втручатися у хід ключових господарських процесів, сприяти зменшенню наслідків реалізації певних ризиків тощо. Усе це надасть можливість створити систему ефективного менеджменту, що забезпечить безперервний і планомірний процес сталого розвитку.

До перспектив подальших розробок у цьому напрямі має стати дослідження особливостей реалізації механізму антикризового управління підприємствами у різних сферах вітчизняної економіки, а також пошук шляхів його удосконалення [44].

Висновки до розділу 1.

Проведений аналіз сучасного стану промисловості України свідчить про те, що на даний час порушено стабільну діяльність промислових підприємств. Дестабілізуючими факторами при цьому можна визначити наступні: скорочення об'ємів закордонних замовлень на промислову продукцію; збільшення рівня відпускних цін на промислову продукцію; скорочення кількості зайнятих працівників; переривання міжрегіональних взаємовідносин, що спричинено воєнним протистоянням на Донбасі. Все це дає змогу зробити висновок про те, що негативні тенденції протягом останніх

років в роботі промислового комплексу України спричинили зменшення рівня конкурентоспроможності даної галузі. Все це примушує промислові підприємства самотужки розв'язувати власні проблеми. Керівництво даних підприємств ухвалюють серйозні рішення стосовно технічного удосконалення, переобладнання, зростання рівня інноваційного та кадрового потенціалів. Подібні заходи дадуть змогу покращити якість та модернізувати процес виробництва промислової продукції, а це, в свою чергу, виведе дану продукцію на новий рівень та підвищить рівень конкурентоспроможності в подальшому.

В перспективі машинобудівна галузь повинна посісти більш важливе місце і в структурі промисловості, і у формуванні експорту України. Необхідно провести модернізацію машинобудівних заводів, їх технічне переоснащення з використанням сучасних технологій, розширити асортимент, налагодити виробництво високоефективних машин та їх систем для всіх галузей і сфер народного господарства, приладів і апаратів, швидкісної електронно-обчислювальної техніки нових поколінь, виробництва систем зв'язку, засобів управління, автоматизації. За рахунок цього значно підвищиться конкурентоспроможність продукції галузі.

З огляду на вищевикладене проблеми та перспективи розвитку галузі машино-будування пов'язані зі стратегією економічного розвитку промисловості та країни загалом. Оскільки машинобудівний комплекс України має значний науково-виробничий потенціал, сучасна стратегія державної промислової політики повинна бути спрямована на зростання темпів випуску наукоємної та високотехнологічної продукції, освоєння нових конкурентоспроможних зразків техніки, підвищення якості та ефективності виробництва з орієнтацією на потреби внутрішнього ринку та збільшення експортного потенціалу.

В сучасних умовах, пріоритетом для менеджменту є діагностика і контроль, що дозволяють виявляти ознаки кризових тенденцій на ранніх етапах розвитку і впроваджувати відповідні антикризові заходи для їх

нейтралізації. Система антикризового управління підприємствами складається з взаємопов'язаних елементів, взаємодія яких сприятиме своєчасній діагностиці кризового стану, мобілізації зусиль, спрямованих на позитивні зміни у діяльності промислових підприємств. Основним інструментом системи антикризового управління промисловим підприємством є організаційно-економічний механізм управління, розробка і впровадження якого має стимулювати економічний розвиток за допомогою цілісного та ефективного використання економічного потенціалу підприємства, забезпечувати своєчасність, адекватність передбачення можливих відхилень від плану і цільової установки підприємства, як певної мікроекономічної системи.

2. АНАЛІЗ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЗАПОРІЖТРАНСФОРМАТОР».

2.1. Організаційно правова характеристика ПрАТ «ЗТР»

Підприємство було засноване в 1947 році як Запорізький трансформаторний завод (ЗТЗ), а в 1994 році в результаті приватизації, було перетворено на акціонерне товариство «Запоріжтрансформатор». Місце знаходження і поштова адреса: вул. Дніпровське шосе, 3 м. Запоріжжя, 69600, Україна.

До складу Групи «Запоріжтрансформатор» входять:

- ПрАТ «Запоріжтрансформатор» - материнська компанія;
- ПрАТ «Завод МГТ» - дочірня компанія;
- ПрАТ «Запорізький завод надпотужних трансформаторів» - дочірня компанія;
- ПрАТ «Запорізький кабельний завод» - асоційована компанія;
- ZTR-Enesta Handelsgesellschaft m.b.H. Linz. – спільне підприємство.

На підприємстві діє система менеджменту якості, відповідна міжнародному стандарту ISO 9001:2015. Проектування обладнання виконується відповідно до вимог ГОСТ, ДСТУ, МЭК (IEC), ANSI, BS, IRAM, а також інших технічних умов та вимог національних стандартів та Замовника.

Органи управління.

До органів управління ПрАТ «ЗТР» належать:

- Загальні збори акціонерів;
- Наглядова рада;
- Генеральний директор;
- Ревізійна комісія.

До виключної компетенції Загальних зборів відноситься:

визначення основних напрямків діяльності Товариства;
затвердження планів Товариства та звітів про їх виконання;
внесення змін до Статуту або затвердження Статуту у новій редакції;
тощо.

До виключної компетенції Наглядової ради належить вирішення питань, передбачених Статутом, а також переданих на вирішення Наглядової ради Загальними зборами. До складу Наглядової ради обрано 5 членів, а саме: Машковцев Сергій Вячеславович, Коротка Ганна Луківна, Паладій Ігор Володимирович, Романенко Микола Володимирович, Рибалко Олександр Вікторович.

До компетенції Генерального директора належать усі питання діяльності Товариства, крім тих, що віднесені до виключної компетенції Загальних зборів та Наглядової ради. Генеральний директор ПрАТ «ЗТР» - Клейнер Ігор Саулович.

Корпоративне управління

1. Органи корпоративного управління Групи відсутні. Кожна компанія Групи має власні органи управління.
2. Загальні збори акціонерів компаній Групи скликаються та проводяться згідно вимог чинного законодавства України та Статуту підприємств.
3. Акціонерами, які володіють більше ніж 10% статутного капіталу є (станом на 01.01.2019):
  - Пайовий закритий недиверсифікований венчурний інвестиційний фонд «Сьомий» Товариства з обмеженою відповідальністю «Компанія з управління активами «Сварог Ессет Менеджмент» - 54,534823%;
  - Пайовий закритий недиверсифікований венчурний інвестиційний фонд «Четвертий» Товариства з обмеженою відповідальністю «Компанія з управління активами «Сварог Ессет Менеджмент» - 43,318924%.
4. Власники цінних паперів з особливими правами контролю відсутні.
5. Вартість власних акцій Компанії, викуплених в акціонерів, станом на 31.12.2018 року становить 1 328 тис.грн і відображена в статті Баланса (форма 1) «Вилучений капітал» (рядок 1430). На початок 2018 року були вилучені власні акції на суму 510 тис.грн., в 2018 році вони були перепродані.
6. На підприємствах Групи впроваджено систему внутрішнього контролю, а саме:
  - контроль виконання вимог міжнародних стандартів – проведення внутрішніх аудитів згідно до затвердженого графіку;
  - контроль виконання вимог технологічних процесів – перевірка технічної дисципліни;

- контроль додержання вимог охорони праці, екологічних вимог, протипожежної безпеки - щоденний моніторинг фахівцями відповідних підрозділів;
- метрологічний контроль обладнання, що використовується в технологічному процесі – згідно затвердженого графіку;
- контроль виконання задач бізнес-проектів - щомісячно.

Основним видом діяльності є торгівельні операції з реалізації трансформаторного обладнання виробництва Групи на ринках Європи, Азії, Америки.

Основні види продукції та послуг:

- Масляні силові трансформатори загального призначення, які використовуються у генеруючих, магістральних, розподільних (підстанції енергосистем, промислові підприємства, сільськогосподарські, комунальні та інші) енергосистемах. Діапазони потужності від 1000 до 1 250 000 КВА, діапазони напруги від 10 до 1 150 кВ.

- Трансформатори спеціального призначення для підприємств чорної та кольорової металургії, підприємств нафтогазової промисловості, залізниці, підприємств гірничодобувної галузі, а також інших промислових та комунальних підприємств, що мають власні підстанції на клас напруги 35 кВ і вище, трансформатори для ліній електропередачі постійного струму.

- Електричні шунтуючі реактори.

- Керовані шунтуючі реактори (пристрої FACTS - кероване обладнання для електричних мереж змінного струму).

- Послуги з сервісного обслуговування трансформаторного обладнання, такі як шефський нагляд за монтажем, монтаж, комплектні поставки, ремонтні роботи та модернізація за місцем експлуатації і на підприємстві.

У 1960-х - 1980-х роках ЗТР був серед піонерів світового трансформаторобудування в опануванні виробництва обладнання надвисоких класів напруги 750 кВ і 1150 кВ, а в 1990-х - успішно опанував випуск

унікального інноваційного обладнання для гнучких керованих мереж змінного струму (FACTS) - керованих шунтуючих реакторів - КШР.

Трансформаторне обладнання ПрАТ «ЗТР» надійно працює у 88 країнах світу у різних кліматичних та сейсмічних умовах: від холодних полярних регіонів до спекотних регіонів Центральної Азії та Африки. Підприємство має великий та успішний досвід у виробництві пристроїв FACTS (керовані шунтуючі реактори) - кероване обладнання для електричних мереж змінного струму.

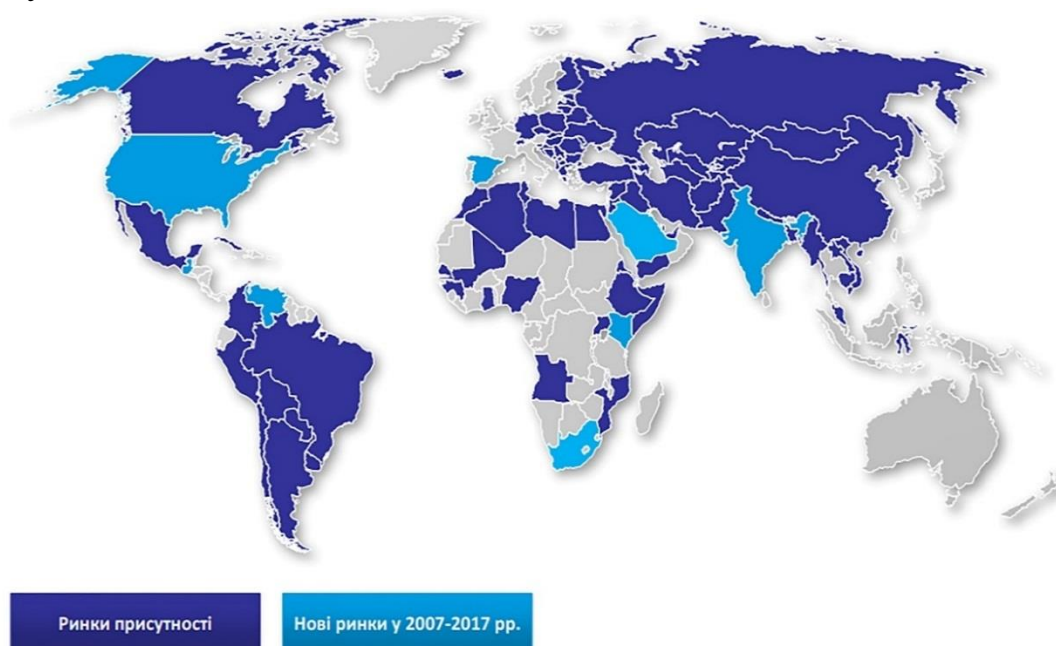

Рис. 2.1 – Географія поставок продукції ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Обсяг реалізації продукції та послуг ПрАТ «Запоріжтрансформатор» у 2018 році склав 1 625 849 тис. гривень із яких частка експорту становить 41%.

У 2019 році Товариство планувало виробляти ті ж види продукції та послуг, які виготовлялись та надавались протягом 2018 року. Перспективними напрямками є виробництво трансформаторного та реакторного обладнання для «інтелектуальних мереж», розвиток сервісної діяльності в СНД та у Далекому зарубіжжі. Також планується надалі розширювати діяльність з комплектації трансформаторного обладнання системами моніторингу власного виробництва.

Виробництво та реалізація продукції та надання послуг ПрАТ «Запоріжтрансформатор» не залежить від сезонних змін. Ринками збуту

силових трансформаторів, шунтуючих реакторів та керованих шунтуючих реакторів в 2018 році є ринок України, а також такі країни як Білорусь, Казахстан, Грузія, інші країни СНД, Латвія.

Основними споживачами продукції ПрАТ «Запоріжтрансформатор» є:

- структурні підприємства енергетики (генеруючі компанії, передаючі компанії (магістральні електричні мережі), розподільчі компанії);
- підприємства чорної та кольорової металургії;
- підприємства нафтогазової промисловості;
- залізничні компанії;
- підприємства гірничодобувної галузі;
- інші промислові та комунальні підприємства, що мають власні підстанції на клас напруги 35 кВ та вище.

Протягом останніх трьох років спостерігається зростання ринку України, що пов'язано зі стабілізацією економічного стану держави, з проведенням модернізації енергетики та необхідністю заміни застарілого обладнання, стрімким розвитком напрямку генерації електроенергії з альтернативних джерел (сонячна, вітрова тощо).

Товариство постійно веде роботу з удосконалення конструкції трансформаторів, та розробку нових конструкцій, виробництво керованих шунтуючих реакторів та виробництво систем моніторингу.

У всьому світі триває робота над підвищенням енергоефективності та зниженням обсягу викидів. Останнім нововведенням у сфері нормативних документів є Регламент 548/2014 Європейської комісії. Регламент встановлює принципи екодизайну для трансформаторного обладнання і наказує значне скорочення втрат в нових трансформаторах, що випускаються на ринок ЄС. Силві трансформатори великої потужності, що проектується ПрАТ «Запоріжтрансформатор» відповідають нормативам, встановленим цим регламентом та можуть постачатись в країни ЄС.

Виробничий процес на ЗТР є вертикально-інтегрованим і включає всі операції з виготовлення вузлів трансформаторів і реакторів, таких як магнітопроводи, обмотки, баки, перемикаючі пристрої, інші вузли та деталі, а також складання та випробування готових виробів [45].

2.2 Аналіз фінансового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

На теперішній час сформувалась достатньо чітка система критеріїв та показників оцінки фінансового стану. Проте, не зважаючи на відмінності у методиках, практично весь спектр методичних підходів до проведення діагностики фінансового стану підприємства включає такі етапи: 1) розрахунок системи фінансових показників; 2) визначення середньої інтегральної (рейтингової) оцінки фінансового стану підприємства.

Питання відбору ряду показників, що найбільш об'єктивно відображають тенденції зміни фінансового стану, розв'язуються кожним підприємством самостійно. Однак будь-який набір, як правило, складається з чотирьох груп: показники ліквідності; показники фінансової стійкості; показники рентабельності (прибутковості); показники ділової активності (оборотності).

Методики які використовуються в Україні здебільшого використовують інформацію, що міститься у трьох основних формах звітності: Баланс (форма № 1), Звіт про фінансові результати (форма №2) та Звіт про рух грошових коштів (форма №3). В цьому контексті доречно зауважити, що серед науковців та практиків існують розбіжності щодо доцільності використання офіційної звітності в якості джерела інформації для оцінки ймовірності фінансової кризи. Аргументами проти використання таких даних є те, що у формах офіційної звітності міститься інформація за минулі періоди та на певну дату.

На думку авторів використання такої інформації є доцільним та необхідним, адже не завжди аналітикам доступні інші джерела інформації для оцінки кредитоспроможності, ймовірності фінансової неспроможності тощо.

При цьому дані, що містяться у формах звітності, дозволяють розраховувати цілий ряд фінансових показників, які характеризують потенційні можливості підприємства забезпечити стійку фінансову рівновагу та платоспроможність [42].

Оцінку фінансового стану можна провести на основі використання п'яти груп коефіцієнтів.

Майновий стан – це одна з характеристик фінансового стану підприємства, за допомогою якої оцінюється склад, структура та динаміка майна і джерел формування капіталу. Аналіз майнового стану може проводитися на основі використання форми 1 «Баланс» як без зміни (об'єднання) статей, так і шляхом побудови скороченого аналітичного балансу. Останній утворюється об'єднанням в окремі групи однорідних за економічним змістом статей балансу і доповненням його відповідними показниками, що характеризують зміни у майновому стані підприємства (на основі використання прийомів горизонтального і вертикального аналізу) [22].

Від забезпеченості виробничими засобами підприємства значною мірою залежать результати його діяльності. Тому аналіз майнового стану є важливою складовою діагностики підприємства.

При оцінці майнового стану користуються балансом, сформованим за укрупненими статтями.

Таблиця 2.1 – Структурний аналіз майна ПрАТ«Запоріжтрансформатор» за укрупненими статтями, %

Стаття	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Нематеріальні активи	0,16%	0,13%	0,11%	0,11%	0,15%
Незавершені капітальні інвестиції	0,03%	0,02%	0,02%	0,01%	0,08%
Основні засоби	28,12%	25,69%	21,93%	26,82%	34,27%
Довгострокові фінансові інвестиції	36,60%	35,63%	32,25%	25,41%	13,57%

Стаття	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Довгострокова дебіторська заборгованість	0,78%	1,45%	0,54%	0,00%	0,00%
Усього необоротних активів	65,69%	62,92%	54,85%	52,35%	50,10%
Запаси	6,49%	6,33%	17,83%	19,90%	21,64%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	10,48%	14,30%	7,25%	5,06%	8,90%
Дебіторська заборгованість за розрахунками	13,47%	13,28%	4,46%	4,19%	6,14%
інша поточна дебіторська заборгованість	0,23%	0,27%	2,59%	2,46%	2,91%
Гроші та їх еквіваленти	2,66%	2,78%	12,62%	15,58%	9,56%
Витрати майбутніх періодів	0,96%	0,11%	0,24%	0,43%	0,74%
Інші оборотні активи	0,02%	0,00%	0,17%	0,04%	0,01%
Усього оборотних активів	34,31%	37,08%	45,15%	47,65%	49,90%
Всього активів	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

За даними табл. 2.1 можна зробити висновок, що більшу частину активів підприємства займають необоротні активи, але спостерігається тенденція до їх зменшення (від 65,69% до 50,1%) і відповідно зростання оборотних активів (від 34,31% до 49,9%). Відбулося це за рахунок зменшення довгострокових фінансових інвестицій в структурі необоротних активів і значного збільшення запасів в структурі оборотних активів. Зменшення частки довгострокових фінансових інвестицій на 23,03% може свідчити про плани підприємства щодо інтенсифікації операційної діяльності. Таке накопичення запасів може свідчити про погіршення виробничо-збутових процесів.

Таблиця 2.2 – Аналіз динаміки активів ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за темпами приросту по укрупнених статтях, %

стаття	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
нематеріальні активи	-17,75	-5,60	14,70	5,33
незавершені капітальні інвестиції	-33,82	-1,91	0,90	347,92
основні засоби	-6,22	-6,38	39,14	-1,99
довгострокові фінансові інвестиції	-0,06	-0,75	-10,37	-59,04
довгострокова дебіторська заборгованість	90,88	-59,49	-99,80	-11,36
всього необоротних активів	-1,67	-4,42	8,60	-26,60
запаси	0,10	208,80	26,98	-16,62
дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	40,14	-44,45	-20,58	34,90
дебіторська заборгованість за розрахунками	1,15	-63,18	6,88	12,45
інша поточна дебіторська заборгованість	22,96	939,53	7,96	-9,24
гроші та їх еквіваленти	7,18	397,94	40,48	-52,93
витрати майбутніх періодів	-87,88	134,91	100,22	33,64
інші оборотні активи	-78,88	4075,31	-69,57	-77,89
всього оборотних активів	10,94	33,52	20,08	-19,69
всього активів	2,66	9,65	13,79	-23,31

Зростаючим темпом зменшуються довгострокові фінансові інвестиції, інші оборотні активи. Зменшується довгострокова дебіторська заборгованість, запаси, гроші та їх еквіваленти.

Таблиця 2.3 – Структурний аналіз зобов'язань ПрАТ

«Запоріжтрансформатор» по укрупнених статтях, %

стаття	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
zareestrovaniy (payoviy) kapital	0,61%	0,59%	0,54%	0,48%	0,54%
kapital y doocinkakh	13,26%	11,83%	9,94%	14,42%	15,40%
dobatkoviy kapital	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
nerozpodilennyi prybutok (nepokrytuy zbitok)	-60,82%	-130,06%	-140,85%	-135,71%	-163,58%
viluchennyi kapital				-0,01%	-0,03%
usyogo vlasnogo kapitalu	-46,94%	-117,63%	-130,36%	-120,82%	-147,67%
vidstrocheni podatkoviy zobov'язannya	2,57%	2,38%	1,83%	2,86%	3,01%

пенсійні зобов'язання	0,58%	0,70%	0,68%	1,13%	0,96%
довгострокові кредити банків				77,41%	
довгострокові забезпечення	0,85%	0,89%	1,05%	1,77%	1,79%
всього довгострокових зобов'язань	3,99%	3,96%	3,56%	83,17%	5,76%
короткострокові кредити банків	94,68%	150,85%	195,94%	111,29%	214,83%
поточна кредиторська заборгованість	39,72%	54,09%	23,26%	19,49%	19,58%
доходи майбутніх періодів	0,00%	0,00%	0,01%	0,19%	0,00%
інші поточні зобов'язання	8,55%	8,73%	7,60%	6,68%	7,51%
всього поточних зобов'язань	142,96%	213,67%	226,80%	137,65%	241,92%
всього	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Від'ємне значення власного капіталу показує, що на підприємстві немає власного капіталу і весь обсяг майна створений за рахунок позичених коштів. У цьому випадку виникає ситуація, коли позиковий капітал є більшим за активи підприємства і як наслідок збільшує ризик ймовірності банкрутства.

Таблиця 2.4 – Аналіз динаміки зобов'язань ПрАТ

«Запоріжтрансформатор» за темпами приросту по укрупнених статтях, %

стаття	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
зареєстрований (пайовий) капітал	0,00	0,00	0,00	0,00
капітал у дооцінках	-8,42	-7,85	64,99	-4,96
додатковий капітал	0,00	0,41	0,00	0,00
нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	119,52	18,74	9,63	7,24
вилучений капітал				160,39
усього власного капіталу	157,23	21,51	5,46	8,74
відстрочені податкові зобов'язання	-4,78	-15,70	78,04	-6,40
пенсійні зобов'язання, розраховані на основі актуарної оцінки зобов'язань та витрат	24,86	6,22	89,40	-24,61
довгострокові кредити банків				-100,00

довгострокові забезпечення	7,79	29,28	92,24	-10,22
всього довгострокових зобов'язань	1,96	-1,56	2560,93	-93,84
короткострокові кредити банків	63,55	42,42	-35,37	71,74
поточна кредиторська заборгованість	39,80	-52,86	-4,64	-10,63
доходи майбутніх періодів	-29,17	245,88	2955,10	-98,56
інші поточні зобов'язання	4,73	-4,52	0,03	-0,03
всього поточних зобов'язань	53,43	16,39	-30,94	56,35
всього	2,66	9,65	13,79	-11,04

$$\text{Коефіцієнт зносу основних засобів} = \frac{Зн}{ПВ03} \quad (2.1)$$

Показує співвідношення нарахованої вартості зносу за період використання основних засобів та їх первісної вартості. Позитивним вважається низьке значення цього показника та зниження його у динаміці.

$$\text{Коефіцієнт придатності основних засобів} = \frac{ЗВ03}{ПВ03} \quad (2.2)$$

Відображає, яка частина основних засобів придатна до експлуатації в процесі господарської діяльності.

$$\text{Частка основних засобів у активах} = \frac{ЗВ03}{А} \quad (2.3)$$

Зменшення показника в динаміці вважається позитивною за умови стабільного або зростаючого обсягу виробництва.

$$\text{Коефіцієнт мобільності активів} = \frac{0А}{НА} \quad (2.4)$$

Відображає рівень мобільності активів підприємства. Позитивним є збільшення показника.

Коефіцієнт забезпеченості основних засобів оборотними активами = $\frac{OA}{ЗВ03}$ (2.5)

Показує співвідношення оборотних активів і вартості основних засобів.

Таблиця 2.5 – Показники майнового стану ПрАТ

«Запоріжтрансформатор»

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Сума господарських коштів у розпорядженні підприємства	3 622 264	3 718 436	4 077 255	4 639 332	4 127 348
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,01	0,07	-0,13	-0,07	0,13
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,99	0,93	0,87	0,93	0,87
Частка основних засобів у активах	28,12	25,69	21,93	26,82	28,49
Коефіцієнт мобільності активів	0,52	0,59	0,82	0,91	0,75
Коефіцієнт забезпеченості основних засобів оборотними активами	1,22	1,44	2,06	1,78	1,37

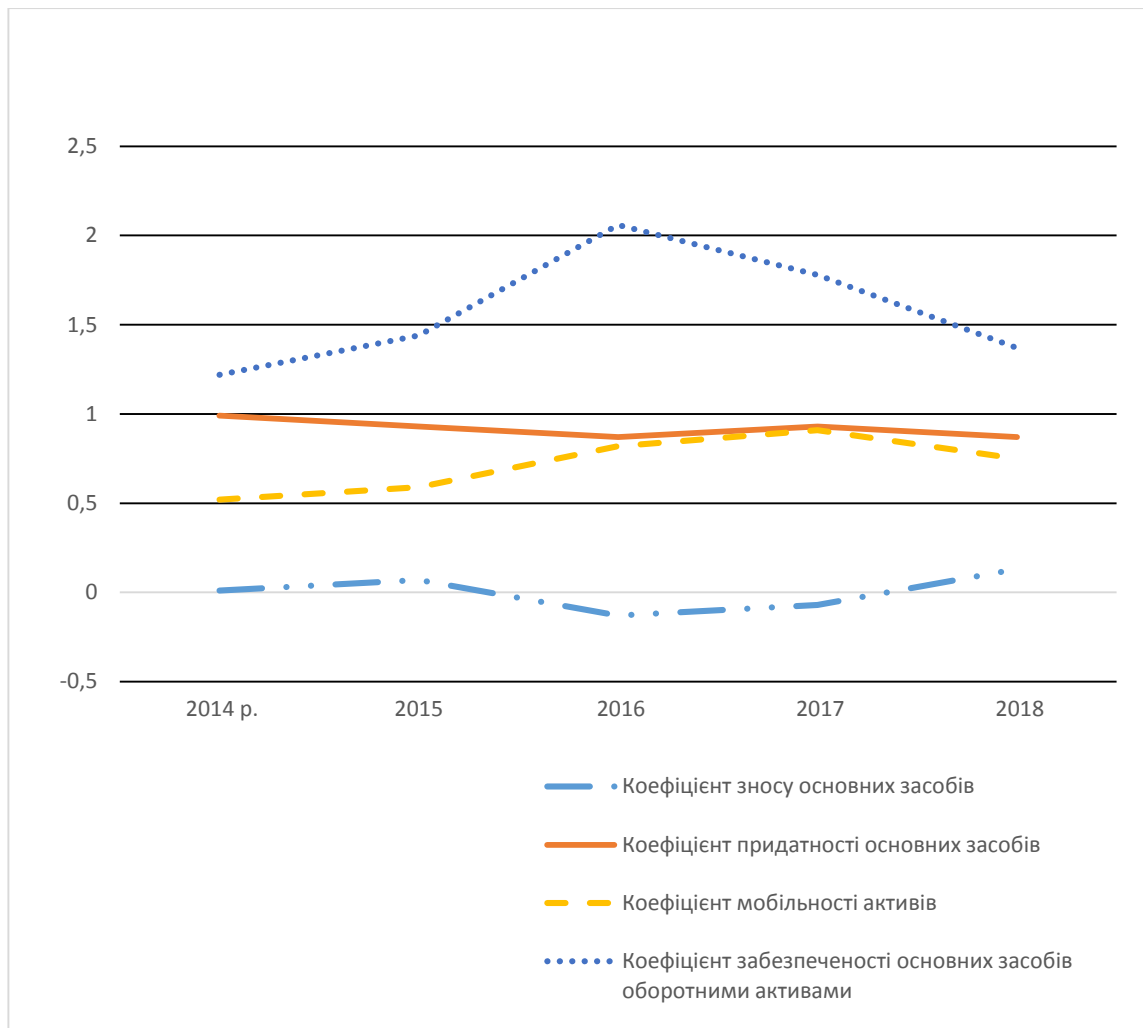

Рис. 2.2 – Динаміка коефіцієнтів майнового стану ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

На протязі аналізованого періоду відбувалося поступове стабільне зростання суми господарських коштів, що свідчило про збільшення майнового потенціалу підприємства. Але протягом останнього року відбулося деяке їх зменшення.

Як видно з табл. 2.5 частка основних засобів у активах підприємства скорочувалась до 2016 року, що було негативним явищем, так як підприємство виробниче. Починаючи з 2017 року частка основних засобів зростає.

Фінансова стійкість в першу чергу характеризує ступінь фінансової залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування і свідчить про його плато- і кредитоспроможність.

Оцінюючи фінансову стійкість підприємства, слід враховувати наступне:

– власники підприємства віддають перевагу допустимому зростанню частки позикових коштів;

– кредитори – навпаки частіш за все співпрацюють із суб'єктами господарювання з високою часткою власного капіталу.

Аналізуючи фінансову стійкість необхідно розрахувати комплекс відносних показників.

Серед найбільш значущих показників фінансової стійкості вважається коефіцієнт автономії, який показує частку власного капіталу підприємства у загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність. Чим вищим є значення цього показника, тим вищим є рівень фінансової стійкості підприємства і тим воно є більш незалежним від зовнішніх джерел фінансування. Мінімальне (нормативне) значення цього коефіцієнта 0,5. Проте ураховуючи перспективи подальшого розвитку бізнесу власники можуть віддати перевагу допустимому зростанню частки позикових коштів, адже це дозволить отримати більший прибуток на одиницю власних фінансових ресурсів.

Істотне значення також має коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами, який є індикатором здатності підприємства фінансувати оборотні активи за рахунок власних фінансових ресурсів. Високе значення свідчить про фінансову стійкість підприємства і здатність проводити активну діяльність навіть в умовах відсутності доступу до позикових коштів і зовнішніх джерел фінансування [22].

$$\text{коефіцієнт автономії} = \frac{\text{ВК}}{\text{П}} \quad (2.6)$$

Показує рівень фінансування діяльності підприємства за рахунок власних коштів. Позитивно розцінюється зростання показника.

$$\text{коефіцієнт заборгованості} = \frac{\text{ПК}}{\text{П}} \quad (2.7)$$

Показує частку позикових коштів у сукупному капіталі. Позитивно розцінюється зниження у динаміці.

$$\text{коефіцієнт фінансування} = \frac{\text{ВК}}{\text{ПК}} \quad (2.8)$$

Показує співвідношення власного і позикового капіталу.

$$\text{коефіцієнт фінансової стійкості} = \frac{\text{ВК} + \text{ДЗ}}{\text{П}} \quad (2.9)$$

Показує частку власного і довгострокового позикового капіталу у сукупних джерелах фінансування. Позитивно розцінюється зростання показника у динаміці.

$$\text{коефіцієнт власного капіталу у довгострокових джерелах фінансування} = \frac{\text{ВК}}{\text{ДДФ}} \quad (2.10)$$

$$\text{коефіцієнт довготермінового залучення коштів} = \frac{\text{ДПК}}{\text{ДДФ}} \quad (2.11)$$

Зменшення коефіцієнту в динаміці є позитивною тенденцією і означає, що з позиції довгострокової перспективи підприємство не залежить від зовнішніх факторів.

$$\text{коефіцієнт короткострокової заборгованості} = \frac{\text{КПК}}{\text{ПК}} \quad (2.12)$$

Показує частку короткострокових позик у сукупних позикових джерелах фінансування. Короткострокові позики підвищують фінансові ризики підприємства і можуть обумовлювати дестабілізацію діяльності, зниження його платоспроможності. Тому зазвичай позитивно оцінюють зниження коефіцієнта у динаміці. У разі коли спостерігається скорочення сукупного капіталу підприємства і виникають складнощі у фінансовому забезпеченні господарської діяльності, скорочення короткострокових позик і зниження коефіцієнта потрібно розцінювати негативно [48].

$$\text{коефіцієнт фінансового левериджу} = \frac{\text{ДПК}}{\text{ВК}} \quad (2.13)$$

Коефіцієнт фінансового левериджу (плече фінансового важеля) відображає співвідношення довгострокових позикових засобів і власного капіталу підприємства. У разі, коли значення диференціалу фінансового важеля більше нуля і спостерігається його зростання у динаміці, позитивно розцінюється підвищення коефіцієнту фінансового левериджу, адже це сприяє зростанню рентабельності власного капіталу. У випадках, коли диференціал менший нуля або скорочується у динаміці, позитивно розцінюється зниження коефіцієнту фінансового левериджу [48].

$$\text{коефіцієнт інвестування} = \frac{\text{ВК}}{\text{ЗВ03}} \quad (2.14)$$

Дозволяє оцінити рівень забезпеченості основних засобів підприємства власними джерелами фінансування. Коефіцієнт позитивно розцінюється при зростанні його значення у динаміці.

$$\text{коефіцієнт приросту власного капіталу} = \frac{ВК_{пп}}{ВК_{мн}} \quad (2.15)$$

$$\text{коефіцієнт приросту заборгованості фінансового характеру} = \frac{\PhiЗ_{пп}}{\PhiЗ_{мн}} \quad (2.16)$$

Коефіцієнт приросту власного капіталу відображає накопичення власного капіталу підприємства, а коефіцієнт приросту заборгованості фінансового характеру – відповідно накопичення фінансової заборгованості. Оцінювати ці показники відокремлено недоцільно. Адже у випадках, коли забезпечується навіть високий рівень приросту власного капіталу на тлі випереджаючих темпів зростання фінансової заборгованості, підприємство втрачає фінансову стійкість. Водночас, якщо приріст власного капіталу буде незначним, проте вищим за приріст фінансової заборгованості – фінансова стійкість підприємства зміцниться.

Тому два вказаних показника порівнюють між собою обчислюючи співвідношення коефіцієнтів приросту власного капіталу та заборгованості фінансового характеру. У разі, коли вказане співвідношення дорівнює одиниці фінансова стійкість підприємства у досліджуваному періоді не змінюється. Якщо показник більше одиниці, то фінансова стійкість поліпшується, менше одиниці – підприємство втрачає фінансову стійкість [48].

$$\text{коефіцієнт реальної вартості основних засобів і запасів у активах} = \frac{(ЗВ03+З)}{А} \quad (2.17)$$

Показує частку основних засобів і запасів у сукупній вартості активів підприємства. Оптимальне значення даного показника обумовлене специфікою діяльності підприємства. Загалом для фондомістких виробництв показник має зростати, для інших – знижуватися. Проте, важливим є не стільки його абсолютне значення, скільки відносне, що дозволяє порівнювати його із результатами аналізу фінансової стійкості. Обчислення даного показника

здійснюють для узагальнення діагностики фінансової стійкості. Чим більшим є коефіцієнт реальної вартості основних засобів і запасів у активах підприємства – тим стабільнішою має бути політика фінансування підприємства і кращою його фінансова стійкість.

$$\text{коефіцієнт покриття відсотків} = \frac{(\text{ПО} + \text{ФВ})}{\text{ФВ}} \quad (2.18)$$

Відбиває здатність підприємства оплачувати відсотки по позикових засобах і слугує індикатором доцільності залучення позикового капіталу. У разі перевищення показником одиниці, залучення позикового капіталу не призведе до фінансових ускладнень і є доцільним.

$$\text{коефіцієнт стійкості економічного зростання} = \frac{\text{НП}_{\text{пп}}}{\text{ВК}_{\text{сер}}} \quad (2.19)$$

Він є одним із основних показників фінансової діагностики. Підприємство може фінансувати власну діяльність за рахунок найрізноманітніших джерел, проте найкращим як з точки зору оплати, так і з точки розу простоти й ефективності залучення є тезаврований прибуток, що використовується на виробничий розвиток і забезпечує самофінансування підприємства. Цей прибуток стає складовою власного капіталу підприємства, підвищуючи його розмір. Коефіцієнт стійкості економічного зростання відображає частку власного капіталу підприємства, сформованого саме за рахунок нерозподіленого (тезаврованого) прибутку. Чим вище значення показника, тим вища здатність підприємства розвиватися за рахунок результатів власної діяльності, краща його фінансова стійкість.

Таблиця 2.6 – Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Нормативне значення
Коефіцієнт автономії	-0,5	-1,2	-1,3	-1,2	-1,9	>0,5

Коефіцієнт заборгованості	1,5	2,2	2,3	2,2	3,5	<0,5
Коефіцієнт фінансування	-0,3	-0,5	-0,6	-0,5	-0,7	> 1
Коефіцієнт фінансової стійкості	-0,5	-1,1	-1,3	-0,4	-1,8	Зростання у динаміці
Коефіцієнт власного капіталу у довгострокових джерелах фінансування	-0,9	1,03	1,03	3,2	1,04	Не нормується, оцінюється ситуаційно
Коефіцієнт довготермінового залучення коштів	-0,1	-0,03	-0,03	-2,2	-0,04	Не нормується, оцінюється ситуаційно

Продовження таблиці 2.6

Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,97	0,98	0,98	0,62	0,98	Зниження у динаміці
Коефіцієнт фінансового левериджу (плече фінансового важеля)	-0,08	-0,03	-0,03	-0,69	-0,04	Не нормується, оцінюється ситуаційно
Коефіцієнт інвестування	-1,7	-4,6	-5,9	-4,5	-5,2	Не нормується, оцінюється ситуаційно
Коефіцієнт приросту власного капіталу (Кпв,с)	-4,6	-2,6	1,2	1,1	1,2	Не нормується
Коефіцієнт приросту заборгованості фінансового характеру (Кпфі)	1,8	1,6	1,4	1,1	1,7	Не нормується
Співвідношення коефіцієнтів приросту власного капіталу та заборгованості фінансового характеру	-2,5	-1,6	0,9	1	0,7	> 1

Коефіцієнт реальної вартості основних засобів і запасів у активах	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	Не нормується, оцінюється ситуаційно
Коефіцієнт покриття відсотків	1	1	1	1		> 1
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	3,37	0,87	0,18	0,08	0,08	Збільшення у динаміці

Як видно з табл. 2.6 коефіцієнт автономії приймає негативне значення. Це свідчить про відсутність власних коштів для фінансування діяльності підприємства. Зниження показника говорить про поглиблення залежності підприємства від залучених коштів. Це підтверджує і коефіцієнт позикового капіталу (заборгованості) та коефіцієнт фінансування.

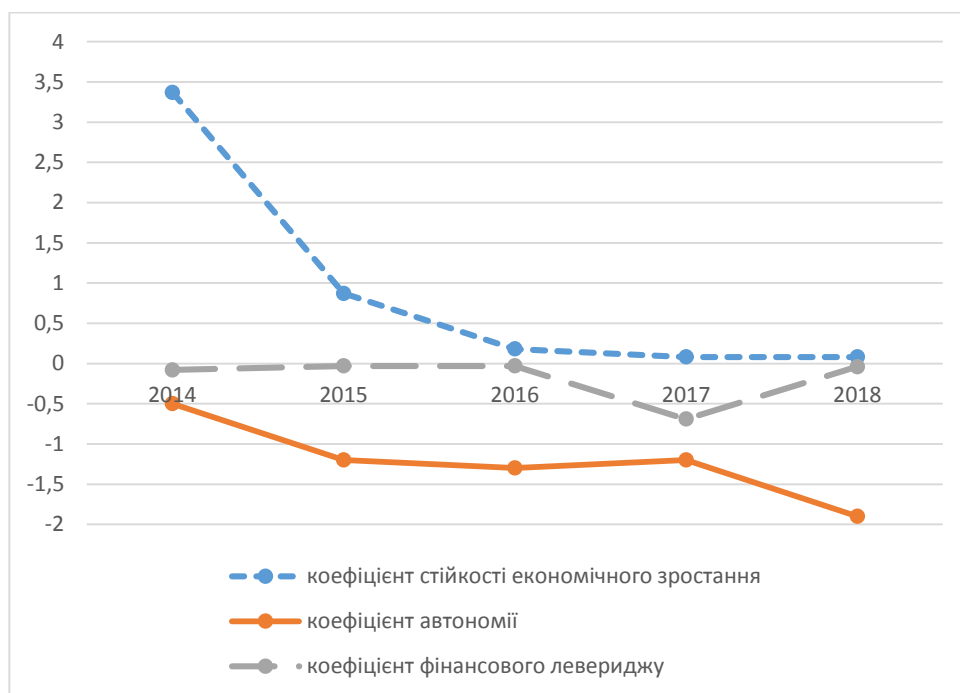

Рис. 2.3 Динаміка деяких коефіцієнтів фінансової стійкості ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Як видно з табл. 2.6 коефіцієнт автономії приймає негативне значення. Це свідчить про відсутність власних коштів для фінансування діяльності підприємства. Зниження показника говорить про поглиблення залежності

підприємства від залучених коштів. Це підтверджує і коефіцієнт позикового капіталу (заборгованості) та коефіцієнт фінансування.

Значення показника фінансового левериджу приймає від'ємне значення на протязі всього аналізованого періоду. Це не дозволяє зіставити його значення з нормативними показниками. Можна зробити висновок, що ризик фінансової стійкості підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» є надмірно високим.

Коефіцієнт економічного зростання має дуже мале значення і знижується у динаміці. Чим менше значення цього показника, а тим більше зменшення його у динаміці, тим менша здатність ПрАТ «Запоріжтрансформатор» розвиватись за рахунок результатів власної діяльності, гірша його фінансова стійкість.

Для оцінювання ступеня ліквідності підприємства використовують різні відносні показники ліквідності, що різняться набором ліквідних засобів, які використовують для покриття короткотермінових зобов'язань. Залежно від того, які види оборотних активів приймаються у розрахунок, виокремлюють різні показники ліквідності. Найчастіше при оцінці ліквідності використовують коефіцієнт абсолютної, швидкої та загальної ліквідності (коефіцієнт покриття).

Основною проблемою багатьох підприємств є занижений рівень показника абсолютної ліквідності, що є наслідком відсутності наявних грошових коштів. Однак, в цілому коефіцієнт покриття у більшості суб'єктів господарювання є вищим за нормативне значення, тобто підприємства мають достатньо оборотних активів для покриття поточних зобов'язань, але у структурі цих активів переважають запаси, які вважаються найменш ліквідними з оборотних активів[22].

Найбільш простим методом оцінювання ліквідності і платоспроможності є аналіз ліквідності балансу, який ґрунтується на порівнюванні окремих груп активів підприємства різного рівня ліквідності із окремими групами джерел формування його капіталу різних термінів сплати боргів [48].

Відносно того, які активи і пасиви мають бути віднесеними до конкретних аналітичних груп, у науковій літературі та практиці немає єдиної думки. Нижче наведено найбільш загальний підхід до диференціації активів, а також оптимальні варіанти поділу пасивів при здійсненні внутрішньої і зовнішньої фінансової діагностики.

При аналізі активи доцільно поділяти на групи таким чином [48]: Група А1 – абсолютно ліквідні активи (активи, які на дату складання балансу можна

використати у якості платіжних засобів): грошові кошти у національній та іноземній валюті й поточні фінансові інвестиції.

Група А2 – швидколіквідні активи (активи, які можуть бути трансформовані у грошові кошти у найближчій перспективі): готова продукція, товари, векселі одержані, дебіторська заборгованість за товари роботи і послуги, дебіторська заборгованість за розрахунками, інша поточна дебіторська заборгованість.

Група А3 – активи із середнім рівнем ліквідності (активи, перетворення яких у грошові кошти потребує більш тривалого часу): виробничі запаси, тварини на вирощуванні і відгодівлі, незавершене виробництво, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів, довгострокові фінансові інвестиції, як ті, що обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств, так і інші фінансові інвестиції.

Група А4 – важколіквідні і неліквідні активи (активи, реалізація яких ускладнена, а також ті, які взагалі не можуть бути проданими за грошові кошти, наприклад, окремі види ліцензій, патентів, відстрочені податкові активи тощо). По суті до цієї групи відносять усі інші види активів підприємства, що не внесені до перших трьох груп, а саме: нематеріальні активи, незавершене будівництво, основні засоби, довгострокова дебіторська заборгованість, відстрочені податкові активи, інші необоротні активи. Таким чином, сума усіх груп активів буде завжди тотожною валюті балансу підприємства.

При здійсненні зовнішнього фінансового аналізу пасиви підприємства доцільно диференціювати на групи у такий спосіб [48]:

Група П1 – найбільш термінові борги до яких належать зобов'язання, що мають бути погашені у найкоротший термін. Зазвичай невчасна сплата таких зобов'язань може призводити до стягнення штрафних і фінансових санкцій з підприємства. До пасивів цієї групи належать: поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом, з позабюджетних платежів, зі страхування, з оплати праці.

Група П2 – відносно термінові борги, тобто та частина короткострокових зобов'язань, які мають бути сплаченими у найближчій перспективі: векселі видані, кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги, поточні зобов'язання з одержаних авансів, з учасниками, із внутрішніх розрахунків, інші поточні зобов'язання. До цієї ж групи пасивів іноді відносять короткострокові кредити банків, проте за запропонованою у даному навчальному посібнику схемою такий вид позикових засобів віднесено до третьої групи пасивів.

Група П3 – середньотермінові борги включають ті боргові зобов'язання, які мають бути погашеними у більш віддаленій перспективі: короткострокові кредити банків, забезпечення наступних витрат і платежів, доходи майбутніх періодів.

Група П4 – довготермінові борги і безстрокові пасиви містять ті види джерел фінансування підприємства, які залучені на довгострокову перспективу або без встановленого терміну, а саме: довгострокові зобов'язання та власний капітал.

Сума усіх чотирьох груп пасивів має дорівнювати сукупній вартості валюти балансу підприємства.

За результатами підрахунків маємо абсолютно неліквідний баланс на протязі аналізованих періодів (табл.2.7).

$$\text{Коефіцієнт абсолютної ліквідності} = \frac{(\text{ГК} + \text{ПФІ})}{\text{КПК}} \quad (2.20)$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яку частку термінових боргів підприємства можна сплатити на дату складання балансу грошовими коштами та іншими абсолютно ліквідними активами, які можна використати в якості платіжних засобів. Позитивно розцінюється зростання показника в динаміці, але не більше 0,3 – 0,5.

$$\text{Коефіцієнт швидкої ліквідності} = \frac{(\text{ОА} - 3)}{\text{КПК}} \quad (2.21)$$

Коефіцієнт швидкої платоспроможності (швидкої ліквідності) показує, яку частку короткострокової заборгованості можна сплатити за рахунок грошових коштів та інших активів, які можна відносно швидко перетворити на грошові засоби, а саме – дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги та за розрахунками. Позитивно розцінюється зростання показника в динаміці, але не більше 2 – 3.

Таблиця 2.7 – Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Запоріжжтрансформатор»

	Групи активів	співвідношення	Групи пасивів	Умова абсолютної ліквідності балансу
2014 р.	A1	<	П1	≥
	A2	<	П2	≥
	A3	<	П3	≥
	A4	>	П4	≤
2015 р.	A1	<	П1	≥
	A2	<	П2	≥
	A3	<	П3	≥
	A4	>	П4	≤
2016 р.	A1	>	П1	≥
	A2	<	П2	≥
	A3	<	П3	≥
	A4	>	П4	≤
2017 р.	A1	>	П1	≥
	A2	<	П2	≥
	A3	<	П3	≥
	A4	>	П4	≤
2018 р.	A1	>	П1	≥
	A2	<	П2	≥

	A3	<	П3	≥
	A4	>	П4	≤

$$\text{Коефіцієнт поточної ліквідності} = \frac{OA}{КПК} \quad (2.22)$$

Коефіцієнт покриття (коефіцієнт загальної або поточної ліквідності) відображає на скільки короткострокові борги підприємства покриваються оборотними активами. Позитивно розцінюється зростання показника в динаміці, але до певної межі.

Ці три показники слугують основними у різних методиках оцінювання платоспроможності і ліквідності.

$$\text{Коефіцієнт покриття запасами} = \frac{З}{КПК} \quad (2.23)$$

Коефіцієнт покриття запасами використовують для оцінювання співвідношення вартості усіх запасів підприємства та його короткострокової заборгованості. Його аналізують разом з коефіцієнтом швидкої ліквідності.

$$\text{Коефіцієнт покриття запасами готової продукції і товарів} = \frac{(ГП+Т)}{КПК} \quad (2.24)$$

Коефіцієнт дає можливість оцінити здатність підприємства сплатити короткострокові зобов'язання шляхом трансформації у грошові кошти найбільш ліквідної частини запасів. Позитивно оцінюють його у разі зростання в динаміці. Водночас, значне збільшення показника може свідчити про затримку у реалізації готової продукції і товарів підприємства, їх надмірне накопичення на складах і свідчити про негативні тенденції. В такому випадку доцільно поглиблено проаналізувати структуру і динаміку збуту з метою вироблення заходів із забезпечення його ритмічності у перспективі.

$$\text{Коефіцієнт мобільності активів} = \frac{OA}{A} \quad (2.25)$$

Коефіцієнт показує частку оборотних і прирівняних до них активів у майні підприємства. Його оптимальне значення залежить від специфіки

діяльності підприємства – для фондомістких виробництв показник має бути не значним, а для підприємств торгівлі й інших, специфіка діяльності яких вимагає підвищеної забезпеченості оборотним капіталом – навпаки підвищеними. У будь-якому разі зростання показника у динаміці свідчить про підвищення ліквідності активів підприємства і може розцінюватися позитивно.

$$\text{Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах} = \frac{\text{ДЗ}}{\text{ОА}} * 100 \quad (2.26)$$

Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах слугує індикатором кредитної політики підприємства. Оцінювання показника здійснюється виходячи з доцільності продажу продукції підприємства у кредит.

$$\text{Частка грошових коштів у активах} = \frac{\text{ГК}}{\text{А}} * 100 \quad (2.27)$$

$$\text{Частка грошових коштів в оборотних активах} = \frac{\text{ГК}}{\text{ОА}} * 100 \quad (2.28)$$

Частки грошових коштів у сукупних та оборотних активах слугують індикаторами забезпеченості підприємства готовими засобами платежу. У випадках низької платоспроможності позитивно розцінюється зростання показників у динаміці.

$$\text{Співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованостей} = \frac{\text{ДЗ}}{\text{КЗ}} \quad (2.29)$$

Співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості визначають для оцінювання здатності підприємства погашати свою кредиторську заборгованість шляхом ліквідації дебіторських рахунків, а також виявлення балансу між залученими коштами через купівлю сировини, матеріалів, послуг тощо у кредит та вилученими – через продаж власної продукції у кредит. Цей показник є найбільш спірним серед коефіцієнтів аналізу ліквідності і платоспроможності, адже навіть при оптимальних співвідношеннях дебіторської і кредиторської заборгованості за обсягами,

вони можуть суттєво різнитися за термінами сплати. У такому разі аналіз показника не дає уявлення про реальну платоспроможність підприємства. З цих причин його доцільно використовувати лише для розширення діагностики.

Таблиця 2.8 – Показники ліквідності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Нормативне значення
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,019	0,013	0,056	0,113	0,034	0,1-0,2
Коефіцієнт швидкої платоспроможності (швидкої ліквідності)	0,195	0,144	0,120	0,202	0,101	0,7-1,5
Коефіцієнт покриття (поточної ліквідності)	0,240	0,174	0,199	0,346	0,178	1-2
Коефіцієнт покриття запасами	0,045	0,029	0,079	0,145	0,077	Не нормується
Коефіцієнт покриття запасами готової продукції і товарів	0,008	0,001	0,009	0,045	0,016	Не нормується
Коефіцієнт мобільності активів	0,343	0,371	0,452	0,477	0,499	Не нормується
Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах, %	70,47	75,11	31,66	24,56	35,96	Не нормується
Частка грошових коштів у активах, %	2,66	2,78	12,62	15,58	9,56	Не нормується
Частка грошових коштів в оборотних активах, %	7,76	7,49	27,94	32,69	19,16	Не нормується
Співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	0,609	0,515	0,846	0,842	0,797	= 1

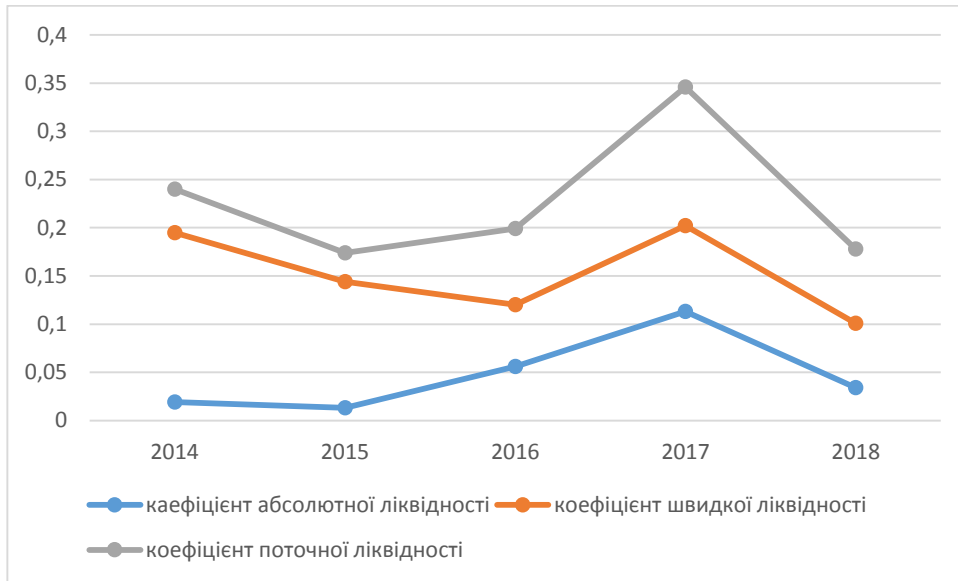

Рис. 2.4 – Динаміка показників ліквідності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Як видно з розрахунків, жоден з показників не досягає нормативного значення.

Прибутковість підприємства безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку та показує ефективність діяльності підприємств різних форм господарювання. Однак її не можна ототожнювати з абсолютною сумою отриманого прибутку, оскільки прибутковість – це відносний показник, що вимірюється в коефіцієнтах або відсотках.

Перевагою показників прибутковості порівняно з показниками прибутку є більш широкі можливості порівняння. Позитивним для підприємства є зростання цих показників, що надасть можливості подальшого його успішного розвитку [22].

Важливою складовою оцінювання прибутковості є аналіз рентабельності і ділової активності. Адже загальна сума отриманого підприємством прибутку залежить від ефективності й інтенсивності його діяльності[48].

Ефективність формування прибутку характеризує як його абсолютна сума, так і за ряд відносних показників рентабельності. Динаміка загальної суми прибутку хоча і дає уявлення про економічний розвиток підприємства, але не враховує при цьому обсягу використання економічних ресурсів. Тому в практиці діагностики в системі управління значного поширення і використання набуло оцінювання рентабельності.

Аналіз рентабельності можна умовно поділити на дві частини: аналіз рентабельності діяльності й аналіз ефективності використання капіталу підприємства[48].

Таблиця 2.9 – Аналіз показників рентабельності діяльності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1.Продуктивність праці по чистому прибутку, грн.	0	0	0	0	0
2.Продуктивність праці по чистому доходу, грн.	7,81	6,42	12,24	10,26	6,29
3.Рентабельність продажу по чистому прибутку, %	0	0	0	0	0
4. Рентабельність продажу по операційному прибутку, %	11,96	1,11	35,52	22,63	0,92
5. Рентабельність продажу по валовому прибутку, %	31,83	23,89	49,25	39,27	15,53
6.Окупність операційних витрат (рентабельність операційної діяльності), %	11,79	0,8	43,30	25,66	0,82
7. Рентабельність діяльності, %	0	0	0	0	0
8. Рентабельність власного оборотного капіталу, %	0	0	0	0	0
9.Рентабельність основних засобів, %	0	0	0	0	0
10.Фондовіддача	1,51	1,11	2,54	1,81	1,28
11.Фондоозброєність	270,15	331,07	338,58	498,06	596,49

Продуктивність праці по чистому прибутку приймає нульове значення оскільки в звітному періоді ПрАТ «Запоріжтрансформатор» працювало збитково і не отримувало прибутку. Продуктивність праці по чистому доходу відображає суму доходу який забезпечують підприємству його працівники. Скільки гривень доходу приносить кожна гривня витрат на оплату праці. З 2016 року спостерігається зниження показника у динаміці, що є негативним явищем.

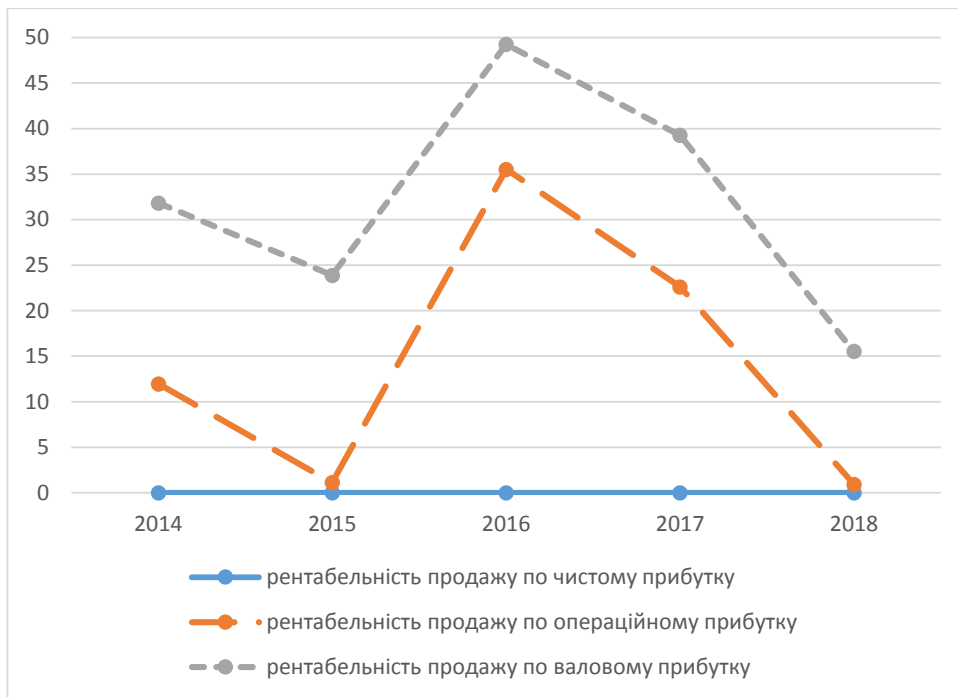

Рис. 2.5 – Динаміка «показників менеджменту» ПрАТ «Запоріжтрансформатор».

Валова рентабельність продажу відображає ефективність виробничої діяльності, операційна рентабельність продажу – ефективність виробничо-збутової (операційної) діяльності в цілому, а чиста рентабельність продажу – ефективність усієї діяльності, включаючи операційну, інвестиційну і фінансову. З 2016 року маємо різке падіння показників. Рентабельність продажу по чистому прибутку взагалі приймає нульове значення.

Отже, оцінюємо ефективність управління підприємством на етапі виробництва продукції, на етапі збуту готової продукції, ефективність інвестиційної та фінансової діяльності як не задовільну.

Рентабельність операційної діяльності постійно знижується у динаміці, що говорить нам про зниження ефективності основної діяльності підприємства.

Таблиця 2.10 – Аналіз показників рентабельності капіталу ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
----------	---------	---------	---------	---------	---------

1.Рентабельність активів, %	0	0	0	0	0
2. Рентабельність активів по чистому прибутку та фінансовим витратам, %	-68,19	-73,15	-45,78	-22,8	-15,05
3.Рівень генерування доходів, %	-68,19	-73,15	-45,78	-22,8	-15,05
4.Рентабельність авансованого капіталу, %	0	0	0	0	0
5. Рентабельність власного капіталу, %	0	0	0	0	0
6. Дохідність перманентного капіталу, %	367,97	88,4	36,75	19,2	11,27
7. Строк окупності власного капіталу, періодів	не розр	не розр	не розр	не розр	не розр

Нульові або від'ємні значення показників цієї групи безпосередньо пов'язані з розміром фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування та з чистим прибутком (збитком) підприємства. Строк окупності власного капіталу неможливо розрахувати тому що у ПрАТ «Запоріжтрансформатор» немає власного капіталу (від'ємне значення у балансі), а також підприємство не отримувало прибутки в аналізованому періоді.

Ділова активність характеризує усю сукупність зусиль підприємства щодо просування на ринках продукції, праці, капіталу.

Оцінку ділової активності здійснюють за двома напрямками:

- 1) ступінь виконання плану за основними показниками, забезпечення заданих темпів їх зростання;
- 2) рівень ефективності використання ресурсів підприємства.

Найбільш істотно відбивають рівень ділової активності підприємства показники оборотності, що показують скільки отримано чистої виручки на одиницю фінансових ресурсів або активів. Нормативних значень для показників ділової активності не встановлено. Загально прийнятим є постулат: чим меншими є строки обертання окремих видів активів, тим швидше вивільняються кошти і розширюються можливості підприємства щодо їх подальшого використання [48].

Стосовно строків погашення дебіторської та кредиторської заборгованості слід відзначити, що при відсутності нормативних значень бажано, щоб ці періоди приблизно дорівнювали одне одному, що свідчитиме про рівновагу у формуванні грошових потоків підприємства.

Оборотність активів – кількість грошових одиниць чистого доходу на одну грошову одиницю активів підприємства. Чим більший показник тим краща діяльність підприємства. Зростання показника в динаміці розцінюється

позитивно. Нормативні значення цього показника залежать від галузі економіки і сфери діяльності підприємства.

Оборотність власного капіталу показує кількість оборотів, яку здійснюють власні кошти підприємства за аналізований період.

Оборотність оборотних активів – показник, який демонструє ефективність використання оборотних активів підприємства (запасів товарів, грошових коштів, дебіторської заборгованості, виробничих запасів).

Тривалість обороту оборотних активів – показує за який час здійснюється один оборот. У середньому він має відповідати тривалості операційного циклу підприємства. Позитивно розцінюється зниження у динаміці.

Тривалість операційного циклу – показує тривалість процесу основної діяльності підприємства. Визначається як сума періодів обороту дебіторської заборгованості і запасів.

Тривалість фінансового циклу – показує тривалість повного обороту грошових коштів.

Таблиця 2.11 – Аналіз показників ділової активності ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
1.Оборотність активів	0,38	0,3	0,6	0,51
2.Фондовіддача	1,51	1,11	2,54	1,81
3.Оборотність оборотних активів	1,02	0,84	1,46	1,13
4.Період обороту оборотних активів	354	431	246	317
5.Коефіцієнт оборотності запасів	4,64	6,47	4,01	2,47
6.Час обороту запасів	77,6	55,62	89,8	145,75
7.Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,19	2,4	5,69	8,33

8.Час обороту дебіторської заборгованості	112,88	149,77	63,3	43,23
9.Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,61	4,19	5,32	6,24
10.Час обороту кредиторської заборгованості	99,69	85,88	67,67	57,65
11.Тривалість операційного циклу	190,48	205,39	153,1	188,98
12.Тривалість фінансового циклу	90,79	119,51	85,43	131,33
13.Оборотність власного капіталу	-2,05	-0,36	-0,49	-0,43

Спостерігається збільшення оборотності оборотних активів з 2015 року до 2016 року у зв'язку зі збільшенням чистого доходу. У 2017 році спостерігається зменшення оборотності активів. Таж тенденція і в фондівіддачі і в оборотності оборотних активів.

Наприкінці аналізованого періоду відбувається збільшення періоду обороту оборотних активів, що є негативною тенденцією.

Відбувається зниження оборотності запасів і в той же час збільшення періоду їх обороту. Це свідчить про неефективність поточного управління запасами. Відбувається збільшення збутових витрат.

Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю доволі добре. Відбувається збільшення показника оборотності і зменшення періоду одного обороту.

Наприкінці аналізованого періоду відбувається збільшення операційного циклу і значне зростання фінансового циклу.

2.3 Аналіз ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

Аналіз методів оцінки та прогнозування ймовірності банкрутства підприємства, які базуються на дискримінантних функціях, дозволяє виокремити такі їх істотні недоліки.

По-перше, відбір факторів, які включені до моделі, носять елемент суб'єктивізму.

По-друге, не враховується фактор часу при побудові прогнозних моделей (аналіз фінансової звітності за один рік не надає надійної картини фінансового стану підприємства), що знижує ступінь точності прогнозу при прогнозуванні ймовірності банкрутства більш, ніж на два роки.

По-третє, моделі повинні кожний рік тестуватися на нових вибірках з метою уточнення їх дискримінантної сили.

По-четверте, не є об'єктивним процес обґрунтування однорідності первісних вибірок підприємств.

По-п'яте, припускається, що по мірі наближення банкрутства фінансові показники компанії погіршуються лінійно, тобто не враховується можливість адаптації підприємства до зміни середовища, у котрому воно функціонує.

Незважаючи на окремі недоліки дискримінантних оцінок їх розповсюдженість у фінансовому аналізі залишається значною [48].

Уперше дискримінантна функція була розроблена Є. Альтманом (1968 р.), тому ім'я Альтмана носить найбільш відомий метод оцінювання ймовірності банкрутства на засадах дискримінантного аналізу. П'ятифакторна модель Альтмана для оцінювання ймовірності банкрутства підприємств, акції яких котируються на біржі обчислюється за формулою:

$$Z_{\text{рахунок}} = 1,2X_1 + 1,4 X_2 + 3,3 X_3 + 0,6 X_4 + X_5, \quad (2.30)$$

де X_1 – відношення оборотних активів до валюти балансу;

X_2 – відношення нерозподіленого прибутку до валюти балансу;

X_3 – відношення фінансового результату від операційної діяльності до середньої вартості активів;

X_4 – відношення ринкової вартості акцій до позикового капіталу;

X_5 – відношення чистого доходу від реалізації до середньої вартості активів.

Модель Альтмана для підприємств, акції яких не котуються на фондовому ринку була опублікована у 1983 році. Відмінність цієї

пятифакторної моделі полягає в тому, що в четвертому факторі використовується не ринкова вартість акцій, а власний капітал. Також перераховано коефіцієнти.

$$Z_{\text{рахунок}}=0,717X_1+0,847 X_2+3,107 X_3+0,42 X_4+0,998 X_5, \quad (2.31)$$

якщо Z менше 1,23 – підприємство визнається збанкрутілим;

якщо Z в діапазоні від 1,23 до 2,89 – ситуація невизначена;

якщо Z більше 2,9 – підприємство фінансово стійке.

Таблиця 2.12 – Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за допомогою скоригованої п'ятифакторної моделі Альтмана

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
1	2	3	4	5
Відношення оборотних активів до валюти балансу	0,25	0,27	0,32	0,34

Продовження таблиці 2.12

1	2	3	4	5
Відношення нерозподіленого прибутку до валюти балансу	-0,52	-1,10	-1,19	-1,15
Відношення фінансового результату від операційної діяльності до середньої вартості активів	0,14	0,01	0,67	0,36
Відношення власного капіталу до позикового капіталу	-0,13	-0,23	-1,76	-0,23
Відношення чистого доходу від реалізації до середньої вартості активів	0,38	0,30	0,60	0,51
Z	0,12	-0,75	-1,36	-0,17

Двофакторна модель оцінки ймовірності банкрутства:

$$Z=-0,3877 - 1,0736K_{\text{пл}}+0,0579K_{\text{пз}}, \quad (2.32)$$

де $K_{\text{пл}}$ - коефіцієнт поточної ліквідності (покриття);

$K_{\text{пз}}$ - відношення залученого капіталу до валюти балансу (коефіцієнт

заборгованості).

Таблиця 2.13 – Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за допомогою двофакторної моделі

Показник	2016 р.	2017 р.
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,2	0,35
Коефіцієнт заборгованості	2,3	2,21
Z	-0,47	-0,63

Модель Спрінгейта:

$$Z=1,03A+3,07B+0,66C+0,4D, \quad (2.33)$$

де A – відношення робочого капіталу до активів;

B – рентабельність активів;

C – відношення прибутку до сплати податків до короткострокової заборгованості;

D – оборотність активів.

якщо Z менше 0,862 – підприємство визнається збанкрутілим.

Таблиця 2.14 – Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за допомогою моделі Спрінгейта

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Відношення робочого капіталу до валюти балансу	0,35	0,38	0,47	0,49
Рентабельність активів	0	0	0	0
Відношення прибутку до сплати податків до короткострокової заборгованості	0	0	0	0
Оборотність активів	0,15	0,12	0,24	0,2
Z	0,51	0,5	0,71	0,7

Модель Ліса:

$$Z=0,063X_1+0,092 X_2+0,057 X_3+0,001 X_4 \quad (2.34)$$

де, X_1 – частка оборотного капіталу у активах;

X_2 – відношення прибутку від реалізації до активів;

X_3 – відношення нерозподіленого прибутку до активів;

X_4 – відношення власного до позикового капіталу.

якщо Z менше 0,037 – підприємство визнається збанкрутілим.

Таблиця 2.15 – Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за допомогою моделі Ліса

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
1	2	3	4	5
Відношення оборотного капіталу до валюти балансу	0,02 16	0,02 34	0,02 84	0,03

Продовження таблиці 2.15

1	2	3	4	5
Відношення прибутку від реалізації до валюти балансу	0,00 42	0,00 03	0,01 97	0,01 07
Відношення нерозподіленого прибутку до валюти балансу	- 0,0347	- 0,0741	- 0,0803	- 0,0774
Відношення власного капіталу до позикового	- 0,0003	- 0,0005	- 0,0006	- 0,0005
Z	- 0,0092	- 0,051	- 0,0327	- 0,0372

Окрім західної моделі, розглянемо також вітчизняну модель. Найбільш поширеною в Україні є діагностика банкрутства підприємства за моделлю О. Терещенка. Розроблена дискримінантна модель О. Терещенка має значні переваги над традиційними вітчизняними методиками. Зазначимо основні з них:

- зручність у застосуванні;
- при використанні вітчизняних статистичних даних врахована сучасна міжнародна практика;

– вирішення проблеми критичних значень показників, за рахунок використання різноманітних модифікацій базової моделі до підприємств різних видів діяльності;

– врахування галузевої специфіки підприємства [2].

Модель О. Терещенка представляється у такому вигляді:

$$Z=1,5 X_1+0,08 X_2+10 X_3+5 X_4+0,3 X_5+0,1 X_6, \quad (2.35)$$

де X_1 – відношення коштів до залученого капіталу;

X_2 – відношення валюти балансу до залученого капіталу;

X_3 – відношення балансового прибутку до середньорічної суми активів;

X_4 – відношення балансового прибутку до виручки від реалізації;

X_5 – відношення виробничих запасів до виручки від реалізації;

X_6 – оборотність основного капіталу.

Якщо $Z > 2$ – підприємство вважається фінансово стійким, і йому не загрожує банкрутство;

$1 < Z < 2$ – фінансова рівновага (фінансова стійкість) підприємства порушена, але за умови переходу на антикризове управління банкрутство йому не загрожує;

$0 < Z < 1$ – підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів;

$Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом [58].

Таблиця 2.16 – Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за допомогою моделі О. Терещенка

Показник	2014	2015	2016	2017
	р.	р.	р.	р.
Відношення cash-flow до зобовязань	0,11 3	0,01 9	0,06 4	0,10 6
Відношення валюти балансу до зобовязань	0,05 4	0,03 7	0,03 5	0,03 6

Відношення прибутку до валюти балансу	0	0	0	0
Відношення прибутку до виручки від реалізації	0	0	0	0
Відношення виробничих запасів до виручки від реалізації	0,01 1	0,01 4	0,01 9	0,03 8
Відношення виручки від реалізації до валюти балансу	0,41 8	0,32 8	0,66 5	0,56 4
Z	0,59 7	0,39 8	0,78 2	0,74 3

Також варто приділити у вагу моделі А.В. Матвійчука, яка була розроблена для українських підприємств із урахуванням специфіки економіки перехідного періоду та функціонування економічних суб'єктів у таких умовах, а тому найбільш адекватно характеризує існуючий фінансово-економічний стан підприємства. Методика розрахунку даної моделі подана у формулі:

$$Z = 0,033X_1 + 0,268X_2 + 0,045X_3 - 0,018X_4 - 0,004X_5 - 0,015X_6 + 0,702X_7, (2.36)$$

де X_1 – коефіцієнт мобільності активів;

X_2 – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;

X_3 – коефіцієнт оборотності власного капіталу;

X_4 – коефіцієнт окупності активів;

X_5 – коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами;

X_6 – коефіцієнт концентрації залученого капіталу;

X_7 – коефіцієнт покриття боргів власним капіталом.

Якщо при застосуванні даної моделі для оцінки фінансового стану ми отримуємо значення Z , яке більше від 1,104, то це свідчить про задовільний фінансовий стан підприємства та низьку ймовірність його банкрутства. І чим вище значення Z , тим стійкішим є становище компанії. Якщо ж значення Z для підприємства виявилось меншим від 1,104, то виникає загроза фінансової кризи. З подальшим зменшенням показника Z імовірність банкрутства аналізованого підприємства збільшується [25].

Таблиця 2.17 – Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за допомогою моделі А. Матвійчука

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Коефіцієнт мобільності активів	0,017	0,019	0,027	0,03
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,173	0,111	0,337	0,416
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	- 0,092	- 0,016	- 0,022	- 0,019
Коефіцієнт окупності активів	0	0	0	0
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,013	0,019	0,016	0,015
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	- 0,022	- 0,033	- 0,035	- 0,033
Коефіцієнт покриття боргів власним капіталом	- 2,197	- 1,299	- 1,241	- 1,283
Z	- 2,108	- 1,198	- 0,916	- 0,875

Таблиця 2.18 – Узагальнена інформація показників ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» за різними моделями розрахунку

Моделі	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Нормативні значення для банкрута
Альтман а	0,12	-0,75	-1,36	-0,17	$Z < 1,23$
Спрінгей та	0,51	0,5	0,71	0,7	$Z < 0,862$
Ліса	- 0,0092	-0,051	- 0,0327	- 0,0372	$Z < 0,037$
Терещен ка	0,6	0,4	0,8	0,7	$Z < 0$
Матвійч	-2,11	-1,2	-0,92	-0,88	$Z < 1,104$

ука					
-----	--	--	--	--	--

Як видно з таблиці 2.17, за різними моделями розрахунку ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» на протязі аналізованого періоду знаходиться за межею банкрутства, що відповідає раніше розрахованому фінансовому стану підприємства.

Відомо, що 18 жовтня 2019 року ПрАТ «Запоріжтрансформатор» виклали на власному сайті інформацію про порушення справи про банкрутство емітента. Подали заяву про порушення справи про банкрутство власники підприємства. Причини порушення провадження у справі про банкрутство емітента: ч. 5 ст. 11 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [30].

Висновки до розділу 2.

Підприємство було засноване в 1947 році як Запорізький трансформаторний завод (ЗТЗ), а в 1994 році в результаті приватизації, було перетворено на акціонерне товариство «Запоріжтрансформатор».

У 1960-х - 1980-х роках ЗТР був серед піонерів світового трансформаторобудування в опануванні виробництва обладнання надвисоких класів напруги 750 кВ і 1150 кВ, а в 1990-х - успішно опанував випуск унікального інноваційного обладнання для гнучких керованих мереж змінного струму (FACTS) - керованих шунтуючих реакторів - КШР.

Трансформаторне обладнання ПрАТ «ЗТР» надійно працює у 88 країнах світу у різних кліматичних та сейсмічних умовах: від холодних полярних регіонів до спекотних регіонів Центральної Азії та Африки. Підприємство має великий та успішний досвід у виробництві пристроїв FACTS (керовані шунтуючі реактори) - кероване обладнання для електричних мереж змінного струму.

Обсяг реалізації продукції та послуг ПрАТ «Запоріжтрансформатор» у 2018 році склав 1 625 849 тис. гривень із яких частка експорту становить 41%.

ПрАТ «Запоріжтрансформатор» є найбільшим виробником трансформаторного обладнання в Україні і входить в десятку найбільших у світі.

За аналізований період підприємство працювало збитково.

Показники майнового стану. На протязі аналізованого періоду відбувалося поступове стабільне зростання суми господарських коштів, що свідчило про збільшення майнового потенціалу підприємства. Але протягом останнього року відбулося деяке їх зменшення.

Частка основних засобів у активах підприємства скорочувалась до 2016 року, що було негативним явищем, так як підприємство виробниче. Починаючи з 2017 року частка основних засобів зростає.

Показники фінансової стійкості. Коефіцієнт автономії приймає негативне значення. Це свідчить про відсутність власних коштів для фінансування діяльності підприємства. Зниження показника говорить про поглиблення залежності підприємства від залучених коштів. Це підтверджує і коефіцієнт позикового капіталу (заборгованості) та коефіцієнт фінансування.

Значення показника фінансового левериджу приймає від'ємне значення на протязі всього аналізованого періоду. Це не дозволяє зіставити його значення з нормативними показниками. Можна зробити висновок, що ризик фінансової стійкості підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» є надмірно високим.

Коефіцієнт економічного зростання має дуже мале значення і знижується у динаміці. Чим менше значення цього показника, а тим більше зменшення його у динаміці, тим менша здатність ПрАТ «Запоріжтрансформатор» розвиватись за рахунок результатів власної діяльності, гірша його фінансова стійкість.

Показники ліквідності. За аналізований період підприємство має абсолютно неліквідний баланс. Жоден з показників ліквідності не досягає

нормативного значення. ПрАТ «Запоріжтрансформатор» є неплатоспроможним підприємством.

Показники рентабельності. Продуктивність праці по чистому прибутку приймає нульове значення оскільки в звітному періоді ПрАТ «Запоріжтрансформатор» працювало збитково і не отримувало прибутку. Продуктивність праці по чистому доходу з 2016 року знижується у динаміці, що є негативним явищем. Оцінюємо ефективність управління підприємством на етапі виробництва продукції, на етапі збуту готової продукції, ефективність інвестиційної та фінансової діяльності як не задовільну. Рентабельність операційної діяльності постійно знижується у динаміці, що говорить нам про зниження ефективності основної діяльності підприємства. Нульові або від'ємні значення показників рентабельності капіталу безпосередньо пов'язані з розміром фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування та з чистим прибутком (збитком) підприємства. Строк окупності власного капіталу неможливо розрахувати тому що у ПрАТ «Запоріжтрансформатор» немає власного капіталу (від'ємне значення у балансі), а також підприємство не отримувало прибутки в аналізованому періоді.

Показники ділової активності. Спостерігається збільшення оборотності оборотних активів з 2015 року до 2016 року у зв'язку зі збільшенням чистого доходу. У 2017 році спостерігається зменшення оборотності активів. Таж тенденція і в фондівдачі і в оборотності оборотних активів.

Наприкінці аналізованого періоду відбувається збільшення періоду обороту оборотних активів, що є негативною тенденцією.

Відбувається зниження оборотності запасів і в той же час збільшення періоду їх обороту. Це свідчить про неефективність поточного управління запасами. Відбувається збільшення збутових витрат.

Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю доволі добре. Відбувається збільшення показника оборотності і зменшення періоду одного обороту.

Наприкінці аналізованого періоду відбувається збільшення операційного циклу і значне зростання фінансового циклу.

За різними моделями розрахунку ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» на протязі аналізованого періоду знаходиться за межею банкрутства, що відповідає раніше розрахованому фінансовому стану підприємства.

3. АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПРАТ «ЗАПОРІЖТРАНСФОРМАТОР»

3.1 Світовий досвід антикризового управління

Банкрутство або фінансова неспроможність підприємств, фінансових структур (банків), підприємств і організацій є головними причинами кризи. Тому банкрутства як кризового явища і регулювання цього процесу за кордоном приділялася велика увага. Регулювалися процедури щодо добровільної ліквідації компанії з ініціативи боржника за умови оплати всіх боргів і досягнення мирової угоди з усіма кредиторами. Застосовувалася добровільна ліквідація компанії за рішенням учасників компанії на основі рішення учасників компанії (акціонерів) в умовах, коли продовження існування компанії більш не є необхідним, або коли термін, на який компанія створювалася, підійшов до кінця. Добровільна реорганізація - порушення справи про неспроможність з ініціативи керівництва боржника при виявленні ознак неспроможності.

Треба сказати, що світова практика з регулювання антикризових заходів довела необхідність якісного перетворення управління суб'єктами ринку. Виключне значення в кризовій ситуації, набуває необхідність радикальних змін в менеджменті, підготовці управлінців, здатних ефективно діяти в будь-якій ринковій обстановці і здатних запобігти появі негативних явищ в бізнесі, забезпечувати фінансову стабільність підприємств і організацій. Цей шлях активно використовували зарубіжні країни при вирішенні кризових проблем.

У той же час треба відзначити, що закордонний досвід був накопичений в інших умовах. Це наявність там рівноважного ринку, іншого менталітету кількох поколінь, які прожили в ринкових умовах та ін. Тому застосування відразу і «один до одного» цього досвіду, швидше за все не дасть позитивного ефекту, а може дати і негативні результати. Необхідна його адаптація до українських умов.

У загальному плані кризовий стан підприємства обумовлюється браком власного ліквідного капіталу для забезпечення зростаючих боргових зобов'язань, нездатністю менеджменту підприємства вжити заходів щодо нейтралізації негативних наслідків, відсутність обґрунтованої програми реструктуризації. Дослідивши світовий досвід розв'язання проблеми банкрутства підприємств, можна виокремити два підходи до цієї проблеми. Перший — це ліквідація підприємства, другий — реорганізація. Слід зазначити, що, попри все, другий підхід домінує. І світова практика дедалі частіше дає можливість боржникові реабілітуватися. Світовий досвід свідчить, що сконструйовані в різних країнах світу моделі антикризового управління забезпечують різні потенційні можливості для прогресивних соціально-економічних зрушень. Дані щодо закордонних і вітчизняної системи регулювання банкрутства: Франція — має продебіторську спрямованість. Основний зміст концепції полягає в збереженні діючого підприємства, робочих місць, задовольнити вимоги кредиторів. При перших ознаках банкрутства підприємство ліквідується. Німеччина — має прокредиторську спрямованість, яка націлена на максимальне задоволення вимог кредиторів. Проводиться конкурсне виробництво при подальшій ліквідації. Чехія, про яку вже йшлося, націлена на задоволення вимог кредиторів. А от Україна користується продебіторською концепцією, застосовуючи методи, які націлені на оздоровлення підприємства з метою подальшого покращення загальної економіки. Проходить досудова і судова санація та подальша ліквідація.

Уникнення банкрутства підприємств і своєчасність виявлення загроз фінансовій безпеці можливе за допомогою постійного моніторингу за діяльністю. Крім того, наявність проблем у сфері регулювання банкрутства підприємств тягне за собою негативні соціально-економічні наслідки для країни в цілому, саме тому вони потребують негайного вирішення та подолання. В Україні спостерігається низький показник відшкодування вимог кредиторів, висока витрата коштів. Згідно думки західноєвропейських експертів, будь-яке положення в порівнянні із забезпеченням відшкодування

кредиторам, може означати, що неспроможні підприємства будь діяти на шкоду кредиторам, що призведе до недостатньої підтримки підприємства і цим самим ускладнить отримання кредитів. За останні роки на Заході займаються пошуком методів для підвищення ефективності процедури реорганізації неспроможних підприємств [4].

У зарубіжних країнах досить широко застосовуються позасудові процедури неспроможності, здійснювані з ініціативи як боржників, так і кредиторів.

У деяких країнах воліють заохочувати саме позасудові процедури реструктурування боргів як форми реорганізації неспроможного підприємства - досить м'які, добровільні форми. У Законі про банкрутство Німеччини передбачено, що основні рішення в ході провадження у неспроможності приймаються не суддею у справах про банкрутство, а зборами кредиторів, на якому голоси розподіляються відповідно до реальної вартості прав вимоги.

Згідно думки яка загальноприйнята зараз на Заході , будь-яке положення в законодавстві, котре надає перевагу порятунку бізнесу у порівнянні з забезпеченням відшкодування кредиторам, може означати, що неспроможні і нежиттєздатні підприємства будуть продовжувати свою діяльність на шкоду кредиторам, що призводить до недостатньої підтримки підприємства, що зазнає труднощі, з боку кредиторів, і ускладнює отримання нових кредитів.

На думку німецьких юристів, найбільш практичним і часто використовуваним способом порятунку підприємств-боржників є повний продаж активів таких підприємств новому власнику. Німецький підхід полягає в тому, що потрібно надати ринковим силам вирішувати, що краще підходить для максимального збільшення вартості активів діючого підприємства: реорганізація боржника або продаж його бізнесу та активів після ліквідації. Виходячи з цієї мети, німецьке законодавство про банкрутство не віддає перевагу продовженню діяльності існуючого підприємства- боржника в порівнянні з продажем підприємства іншому суб'єкту або навіть розчленування активів боржника з подальшим їх більш ефективним розподілом [5].

3.2 Антикризове управління ПрАТ «Запоріжтрансформатор»

У 1994 році, в результаті приватизації, Запорізький трансформаторний завод було перетворено на акціонерне товариство «Запоріжтрансформатор». У 2001 році підприємство увійшло до фінансово-промислової групи «Енергетичний стандарт» Костянтина Григоришина [48].

Починаючи з 2014 року і по сьогодні підприємство є збитковим.

Таблиця 3.1 Чистий фінансовий результат ПрАТ «Запоріжтрансформатор», тис. грн.

Рік	Чистий фінансовий результат:	
	прибуток	збиток
2006	115 384.7	
2007	429 711.7	
2008	527 765	
2009	983 172	
2010	353 472	
2011	912 543	
2012	946 942	
2013	329 180	
2014		2 282 248
2015		2 668 586
2016		931 245
2017		469 727
2018		503 453

Рис. 3.1 Чистий фінансовий результат ПрАТ «Запоріжтрансформатор»
 17.10.2019 року господарський суд Запорізької області ухвалив відкрити провадження у справі №908/2828/19 про банкрутство Приватного акціонерного товариства Запоріжтрансформатор за заявою боржника.

08.10.2019. Генеральний директор боржника звернувся до суду з заявою про порушення справи про банкрутство Приватного акціонерного товариства Запоріжтрансформатор відповідно до ч. 5 ст. 11 Закону України Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом посилаючись на те, що фінансовий стан підприємства має усі

ознаки неплатоспроможності та відповідає обставинам передбаченим ч. 5 ст. 11 вищезазначеного Закону, на даний час боржник знаходиться у стані, коли задоволення вимог одного або кількох кредиторів призведе до неможливості виконання грошових зобов'язань боржника в повному обсязі перед іншими кредиторами (загроза неплатоспроможності). [18]

31 жовтня Господарський суд Запорізької області в рамках справи [№908/2828/19](#) про банкрутство ПрАТ “Запоріжтрансформатор” задовольнив клопотання розпорядника майна та наклав арешт на все рухоме і нерухоме майно підприємства (зокрема, те, що знаходиться в заставі та іпотеці третіх осіб).

Своє клопотання розпорядник майна ПрАТ “Запоріжтрансформатор” обгрунтував тим, що підприємство має багато контрагентів, зокрема й банківських установ, які у зв'язку з відкриттям провадження у справі про банкрутство “можуть мати підстави та бажання якимось чином задовольнити свої претензії до боржника за рахунок його майна, зокрема й шляхом звернення стягнення” (цитата).

Суд вказав, що відповідно до ч. 1 ст. 40 Кодексу з процедур банкрутства, він має право за клопотанням сторін або учасників справи чи за своєю ініціативою вжити заходів до забезпечення вимог кредиторів. Причому заходи щодо забезпечення вимог кредиторів діють відповідно до дня введення процедури санації і призначення керуючого санацією або до прийняття постанови про визнання боржника банкрутом, відкриття ліквідаційної процедури і призначення ліквідатора, або до закриття провадження у справі (ч. 4 ст. 40 Кодексу).

Згідно з судовими матеріалами, за інформацією "Запоріжтрансформатора", розмір його кредиторської заборгованості складає 10 млрд грн, а вартість майна, переданого в заставу, - 1,36 млрд грн. Разом з тим, на 30.06.2019 обсяг активів боржника, які можливо направити на задоволення вимог кредиторів, оцінювався на 3,86 млрд грн.

Згідно з ухвалою Господарського суду Запорізької області від 28.11.2019, в рамках справи [№908/2828/19](#) про банкрутство ПрАТ “Запоріжтрансформатор” до боржника надійшли вимоги низки кредиторів, у т.ч.

- Промінвестбанку - на 6,1 млрд грн;
- Сбербанку - на 2,2 млрд грн;
- ING Bank N.V. - 741 млн грн;
- ІНГ Банку - на 214,2 млн грн;
- Укресімбанку - на 459,6 млн грн;
- Райффайзен Банку Аваль - на 435,7 млн грн;
- Таскомбанку - на 213,9 млн грн.

Крім того, про свої кредиторські вимоги заявила група кіпрських компаній, у т.ч.

- "Задано Лімітед" - на 182,5 млн грн;
- "Азідано Лімітед" - на 182,5 млн грн;
- "Каратано Лімітед" - 182,5 млн грн;
- "Артамаре Лімітед" - 146,9 млн грн. [76]

Підприємство було засноване в 1947 році як Запорізький трансформаторний завод для забезпечення зростаючої потреби електроенергетики СРСР в потужному трансформаторному обладнанні на високі (110-220 кВ) і надвисокі (330-1150 кВ) класи напруги.

Завод виготовляв трансформатори для великого числа підприємств енергетики і промисловості, в тому числі для: Куйбишевської ГЕС, Красноярської ГЕС, Богучанської ГЕС, Саяно-Шушенській ГЕС, Ленінградської АЕС (Росія), Асуанського гідрокомплексу (Єгипет), Слов'янської та Вуглегірської ГРЕС, Південно-Української, Хмельницької, Запорізької та Чорнобильської АЕС (Україна).

З 1990 року завод випускає електричні (шунтуючі) реактори, а з 1996 року - керовані шунтуючі реактори - обладнання FACTS для керованої

компенсації реактивної потужності і стабілізації рівня напруги в високовольтних мережах.

ПрАТ «Запоріжтрансформатор» є найбільшим виробником трансформаторного обладнання в Україні і входить в десятку найбільших у світі. Для Української економіки банкрутство такого підприємства є дуже негативним явищем.

На нашу думку виходом з ситуації яка склалася є санація підприємства. В статті 50 Кодексу України з процедур банкрутства під санацією розуміється система заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, спрямованих на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом реструктуризації підприємства, боргів і активів та/або зміни організаційно-правової та виробничої структури боржника [29].

Ми вважаємо, що в оздоровленні ПрАТ «Запоріжтрансформатор» вирішальну роль необхідно надати державі.

Стаття 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» визначає критерії допустимості окремих категорій державної допомоги, одним з яких є допомога на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання [57].

Державна підтримка суб'єктів господарювання може здійснюватися за рахунок коштів як державного, так і місцевого бюджету. До основних критеріїв відбору фірм для надання їм цільової державної фінансової підтримки належать:

- потенційна прибутковість;
- високий рівень менеджменту;
- спрямованість на використання нових, ефективних ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій;
- можливість експорту (зростання) конкурентоспроможної продукції;
- зміна імпоротної продукції, сировини, матеріалів вітчизняними;

- вирішення проблем енергозабезпечення, енергоощадності (ресурсощадності);
- збереження науково-технічного потенціалу (дослідження і розробок, що мають пріоритетне значення для країни);
- наявність ринків збуту продукції в державі та за кордоном [5].

Антикризову підтримку підприємств держава може здійснювати в таких формах [52]:

1. Пряме фінансування яке здійснюється в таких формах

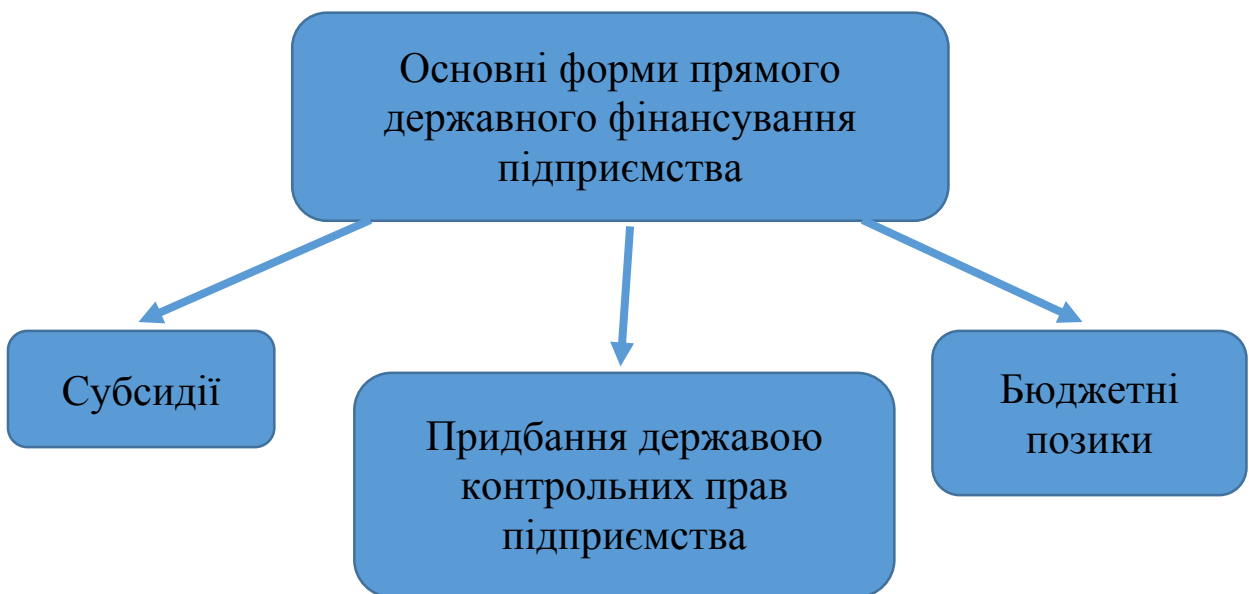
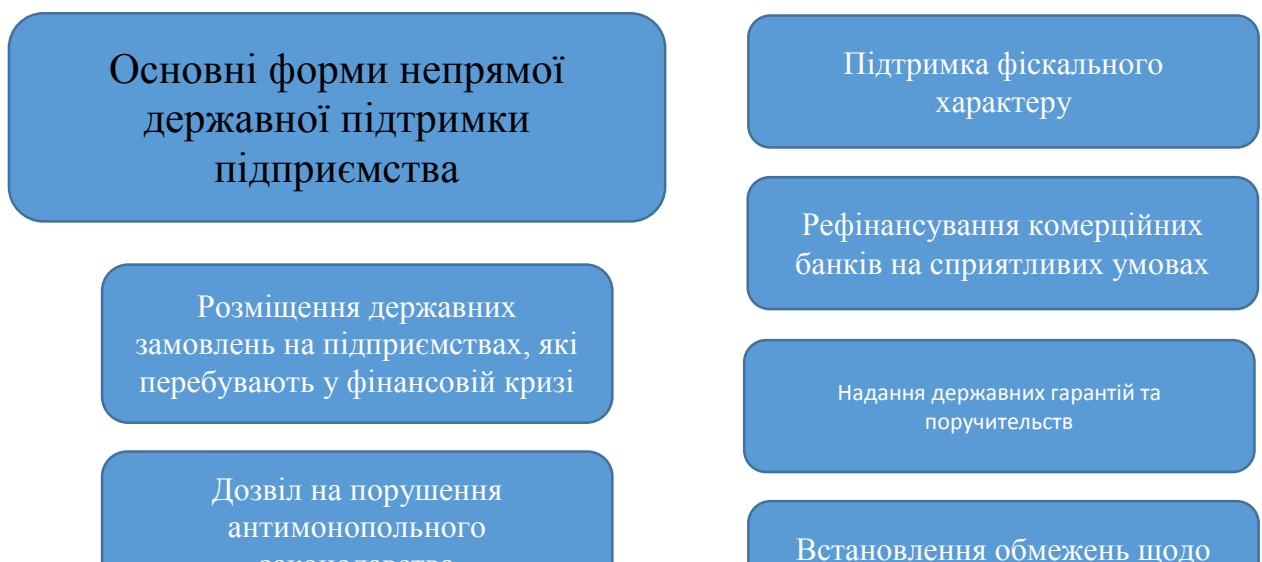

Рис. 3.2 Основні форми прямого державного фінансування підприємств

2. Непряма державна підтримка яка здійснюється в таких формах

Рис. 3.3 Основні форми непрямой державної підтримки підприємств

Деякі фахівці вважають, що державні гарантії є прогресивнішим та ефективнішим засобом фінансової підтримки підприємств порівняно з іншими. Проте вітчизняна практика свідчить про протилежне. Терещенко О.О. виділяє такі проблеми використання державних гарантій [58]:

1. У зв'язку з невиконанням більшістю боржників своїх кредитних зобов'язань перед кредиторами державні гарантії трансформуються в одну з форм дотацій підприємств.
2. Завдяки підтримці державою одних інвестиційних проектів та підприємств (які є далеко не найефективнішими) з ринку витісняються інші проекти, можливо, ефективніші. Через це порушується антимонопольне законодавство та інші закони ринкової економіки.
3. Громіздка бюрократична надбудова механізму надання державних гарантій створює сприятливі умови для корупції та допускає можливість прийняття суб'єктивних рішень у цій сфері.

Треба розуміти, що державна підтримка може мати як позитивні наслідки так і негативні. На практиці державна підтримка окремих підприємств не завжди є виправданою та ефективною. Адміністративний перерозподіл ресурсів чи створення особливо сприятливих умов діяльності для окремих підприємств деформує конкурентне середовище і подає хибні сигнали учасникам ринку. Тому розроблення державної фінансової політики щодо підтримки реального сектору економіки вимагає аналізу позитивних і негативних ефектів, які можуть бути отримані в результаті реалізації тих чи інших заходів [52].

Позитивні ефекти державної підтримки санації підприємства:

1. Протидія спаду виробництва та зростанню безробіття.
2. Стимулювання експорту, підтримка секторів, де недостатньо діють ринкові механізми.

3. Забезпечення достатнього рівня конкуренції (нейтралізація загрози монополізації ринку).

Негативні наслідки державної підтримки санації підприємства:

1. Деформування конкуренції через створення привілейованих умов господарювання для окремих учасників ринку.
2. Зниження ефективності діяльності суб'єктів господарювання.
3. Зловживання державної бюрократії.
4. Бюджетні втрати.
5. Можливі протекціоністські заходи у відповідь з боку країн-імпортерів продукції відповідних підприємств чи галузей.

Негативні ефекти державної підтримки санації підприємств переважають, тому держава вкрай рідко вдається до такої допомоги збанкрутілим господарюючим суб'єктам. Необхідне підтвердження того, що шанси на оздоровлення підприємства, відновлення його платоспроможності та отримання ним прибутку від своєї діяльності досить значні. На нашу думку ПрАТ «Запоріжтрансформатор» необхідна державна підтримка санації у формі викупу контрольних прав на підприємство.

Ми вважаємо що для здійснення державою фінансової підтримки підприємства необхідне виконання наступних умов:

- забезпечення рівності в захисті інтересів кредиторів і дебіторів;
- відновити платоспроможність боржника шляхом реалізації дієвого механізму санації та запобігти майновим спекуляціям;
- для ретельної оцінки санаційної спроможності підприємства, економічної ефективності окремих процедур санації та її загальної результативності необхідне розроблення єдиних інструкцій проведення та методик розрахунків санаційних заходів;
- необхідне запровадження більш жорстокої адміністративної та карної відповідальності за навмисне доведення до банкрутства підприємства, а також оголошення після цього себе боржником;

- зменшити термін визначення фінансово-господарського стану підприємства-боржника, і відповідно винесення арбітражним керуючим пропозицій щодо можливого варіанту дій стосовно вирішення проблеми заборгованості цим підприємством, а також зменшити термін провадження справи про банкрутство в цілому.

Висновки до розділу 3.

Антикризове державне управління в країнах з розвиненою ринковою економікою виражається в різних формах. У більшості країн воно реалізується через вдосконалення законодавства в галузі зайнятості, збільшення робочих місць, особливо для молоді, координацію зусиль різних державних відомств щодо розробки та проведення економічної політики, шляхом посилення державного втручання в економіку.

Досліджуючи досвід в напрямку антикризового управління, слід зазначити, що в Європі превалює селективний підхід, спрямований на стимулювання діяльності конкретних компаній; пріоритетами державного сектору Скандинавії є освіта, охорона здоров'я, пенсійне забезпечення, ринок праці. Окрім того, у ряді країн з метою пошуку інноваційних структур підприємств, підвищення їх конкурентоспроможності та ефективності, виходу з кризи, використовується розробка програм приватизації, які в кожній країні мають свої особливості.

Дослідивши світовий досвід розв'язання проблеми банкрутства підприємств, можна виокремити два підходи до цієї проблеми. Перший — це ліквідація підприємства, другий — реорганізація. Слід зазначити, що попри все, другий підхід домінує. І світова практика дедалі частіше дає можливість боржникові реабілітуватися.

Узагальнюючи досвід діяльності спеціально створених державних органів з питань банкрутства та фінансової неспроможності США, Канади, Австралії, Швеції, Нідерландів свідченням доцільності діяльності таких

органів і необхідним інститутом при проведенні процедур банкрутства. Однак, в залежності від політики держави, структури органів управління та їх функцій, країна може і не мати спеціального державного органу з питань банкрутства і доволі результативно реалізовувати відповідну діяльність. До таких країн належить Італія, Німеччина, Нідерланди, Франція, Бельгія.

Світовий досвід свідчить, що сконструйовані в різних країнах світу моделі антикризового управління забезпечують різні потенційні можливості для прогресивних соціально-економічних зрушень. Проте жодна з них не може бути використана у чистому вигляді при формуванні політики антикризового управління в Україні. Це обумовлено умовами накопичення цього досвіду країнами, формуванням механізмів та інститутів в умовах рівноважної економіки, розбіжностями в побудові фінансово-кредитних механізмів тощо. Використання позитивного досвіду має стати першим кроком на шляху реформування системи антикризового управління

На нашу думку виходом з ситуації яка склалася є санація підприємства.

Ми вважаємо, що в оздоровленні ПрАТ «Запоріжтрансформатор» вирішальну роль необхідно надати державі.

Ми вважаємо що для здійснення державою фінансової підтримки підприємства необхідне виконання наступних умов:

- забезпечення рівності в захисті інтересів кредиторів і дебіторів;
- відновити платоспроможність боржника шляхом реалізації дієвого механізму санації та запобігти майновим спекуляціям;
- для ретельної оцінки санаційної спроможності підприємства, економічної ефективності окремих процедур санації та її загальної результативності необхідне розроблення єдиних інструкцій проведення та методик розрахунків санаційних заходів;
- необхідне запровадження більш жорстокої адміністративної та карної відповідальності за навмисне доведення до банкрутства підприємства, а також оголошення після цього себе боржником;

- зменшити термін визначення фінансово-господарського стану підприємства-боржника, і відповідно винесення арбітражним керуючим пропозицій щодо можливого варіанту дій стосовно вирішення проблеми заборгованості цим підприємством, а також зменшити термін провадження справи про банкрутство в цілому.

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз сучасного стану промисловості України свідчить про те, що на даний час порушено стабільну діяльність промислових підприємств. Дестабілізуючими факторами при цьому можна визначити наступні: скорочення об'ємів закордонних замовлень на промислову продукцію; збільшення рівня відпускних цін на промислову продукцію; скорочення кількості зайнятих працівників; переривання міжрегіональних взаємовідносин, що спричинено воєнним протистоянням на Донбасі. Все це дає змогу зробити висновок про те, що негативні тенденції протягом останніх років в роботі промислового комплексу України спричинили зменшення рівня конкурентоспроможності даної галузі. Все це примушує промислові підприємства самотужки розв'язувати власні проблеми. Керівництво даних підприємств ухвалюють серйозні рішення стосовно технічного удосконалення, переобладнання, зростання рівня інноваційного та кадрового потенціалів. Подібні заходи дадуть змогу покращити якість та модернізувати процес виробництва промислової продукції, а це, в свою чергу, виведе дану продукцію на новий рівень та підвищить рівень конкурентоспроможності в подальшому.

В перспективі машинобудівна галузь повинна посісти більш важливе місце і в структурі промисловості, і у формуванні експорту України. Необхідно провести модернізацію машинобудівних заводів, їх технічне переоснащення з використанням сучасних технологій, розширити асортимент, налагодити виробництво високоефективних машин та їх систем для всіх галузей і сфер народного господарства, приладів і апаратів, швидкісної електронно-обчислювальної техніки нових поколінь, виробництва систем зв'язку, засобів управління, автоматизації. За рахунок цього значно підвищиться конкурентоспроможність продукції галузі.

З огляду на вищевикладене проблеми та перспективи розвитку галузі машино-будування пов'язані зі стратегією економічного розвитку промисловості та країни загалом. Оскільки машинобудівний комплекс України має значний науково-виробничий потенціал, сучасна стратегія державної промислової політики повинна бути спрямована на зростання темпів випуску наукоємної та високотехнологічної продукції, освоєння нових конкурентоспроможних зразків техніки, підвищення якості та ефективності виробництва з орієнтацією на потреби внутрішнього ринку та збільшення експортного потенціалу.

В сучасних умовах, пріоритетом для менеджменту є діагностика і контроль, що дозволяють виявляти ознаки кризових тенденцій на ранніх етапах розвитку і впроваджувати від-повідні антикризові заходи для їх нейтралізації. Система антикризового управління підприємствами складається з взаємопов'язаних елементів, взаємодія яких сприятиме своєчасній діагностиці кризового стану, мобілізації зусиль, спрямованих на позитивні зміни у діяльності промислових підприємств. Основним інструментом системи антикризового управління промисловим підприємством є організаційно-економічний механізм управління, розробка і впровадження якого має стимулювати економічний розвиток за допомогою цілісного та ефективного використання економічного потенціалу підприємства, забезпечувати своєчасність, адекватність передбачення можливих відхилень від плану і цільової установки підприємства, як певної мікроекономічної системи.

Підприємство було засноване в 1947 році як Запорізький трансформаторний завод (ЗТЗ), а в 1994 році в результаті приватизації, було перетворено на акціонерне товариство «Запоріжтрансформатор».

У 1960-х - 1980-х роках ЗТР був серед піонерів світового трансформаторобудування в опануванні виробництва обладнання надвисоких класів напруги 750 кВ і 1150 кВ, а в 1990-х - успішно опанував випуск

унікального інноваційного обладнання для гнучких керованих мереж змінного струму (FACTS) - керованих шунтуючих реакторів - КШР.

Трансформаторне обладнання ПрАТ «ЗТР» надійно працює у 88 країнах світу у різних кліматичних та сейсмічних умовах: від холодних полярних регіонів до спекотних регіонів Центральної Азії та Африки. Підприємство має великий та успішний досвід у виробництві пристроїв FACTS (керовані шунтуючі реактори) - кероване обладнання для електричних мереж змінного струму.

Обсяг реалізації продукції та послуг ПрАТ «Запоріжтрансформатор» у 2018 році склав 1 625 849 тис. гривень із яких частка експорту становить 41%.

ПрАТ «Запоріжтрансформатор» є найбільшим виробником трансформаторного обладнання в Україні і входить в десятку найбільших у світі.

За аналізований період підприємство працювало збитково.

Показники майнового стану. На протязі аналізованого періоду відбувалося поступове стабільне зростання суми господарських коштів, що свідчило про збільшення майнового потенціалу підприємства. Але протягом останнього року відбулося деяке їх зменшення.

Частка основних засобів у активах підприємства скорочувалась до 2016 року, що було негативним явищем, так як підприємство виробниче. Починаючи з 2017 року частка основних засобів зростає.

Показники фінансової стійкості. Коефіцієнт автономії приймає негативне значення. Це свідчить про відсутність власних коштів для фінансування діяльності підприємства. Зниження показника говорить про поглиблення залежності підприємства від залучених коштів. Це підтверджує і коефіцієнт позикового капіталу (заборгованості) та коефіцієнт фінансування.

Значення показника фінансового левериджу приймає від'ємне значення на протязі всього аналізованого періоду. Це не дозволяє зіставити його значення з нормативними показниками. Можна зробити висновок, що ризик

фінансової стійкості підприємства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» є надмірно високим.

Коефіцієнт економічного зростання має дуже мале значення і знижується у динаміці. Чим менше значення цього показника, а тим більше зменшення його у динаміці, тим менша здатність ПрАТ «Запоріжтрансформатор» розвиватись за рахунок результатів власної діяльності, гірша його фінансова стійкість.

Показники ліквідності. За аналізований період підприємство має абсолютно неліквідний баланс. Жоден з показників ліквідності не досягає нормативного значення. ПрАТ «Запоріжтрансформатор» є неплатоспроможним підприємством.

Показники рентабельності. Продуктивність праці по чистому прибутку приймає нульове значення оскільки в звітному періоді ПрАТ «Запоріжтрансформатор» працювало збитково і не отримувало прибутку. Продуктивність праці по чистому доходу з 2016 року знижується у динаміці, що є негативним явищем. Оцінюємо ефективність управління підприємством на етапі виробництва продукції, на етапі збуту готової продукції, ефективність інвестиційної та фінансової діяльності як не задовільну. Рентабельність операційної діяльності постійно знижується у динаміці, що говорить нам про зниження ефективності основної діяльності підприємства. Нульові або від'ємні значення показників рентабельності капіталу безпосередньо пов'язані з розміром фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування та з чистим прибутком (збитком) підприємства. Строк окупності власного капіталу неможливо розрахувати тому що у ПрАТ «Запоріжтрансформатор» немає власного капіталу (від'ємне значення у балансі), а також підприємство не отримувало прибутки в аналізованому періоді.

Показники ділової активності. Спостерігається збільшення оборотності оборотних активів з 2015 року до 2016 року у зв'язку зі збільшенням чистого доходу. У 2017 році спостерігається зменшення оборотності активів. Таж тенденція і в фондівіддачі і в оборотності оборотних активів.

Наприкінці аналізованого періоду відбувається збільшення періоду обороту оборотних активів, що є негативною тенденцією.

Відбувається зниження оборотності запасів і в той же час збільшення періоду їх обороту. Це свідчить про неефективність поточного управління запасами. Відбувається збільшення збутових витрат.

Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю доволі добре. Відбувається збільшення показника оборотності і зменшення періоду одного обороту.

Наприкінці аналізованого періоду відбувається збільшення операційного циклу і значне зростання фінансового циклу.

За різними моделями розрахунку ймовірності банкрутства ПрАТ «Запоріжтрансформатор» на протязі аналізованого періоду знаходиться за межею банкрутства, що відповідає раніше розрахованому фінансовому стану підприємства.

Антикризове державне управління в країнах з розвиненою ринковою економікою виражається в різних формах. У більшості країн воно реалізується через вдосконалення законодавства в галузі зайнятості, збільшення робочих місць, особливо для молоді, координацію зусиль різних державних відомств щодо розробки та проведення економічної політики, шляхом посилення державного втручання в економіку.

Досліджуючи досвід в напрямку антикризового управління, слід зазначити, що в Європі превалює селективний підхід, спрямований на стимулювання діяльності конкретних компаній; пріоритетами державного сектору Скандинавії є освіта, охорона здоров'я, пенсійне забезпечення, ринок праці. Окрім того, у ряді країн з метою пошуку інноваційних структур підприємств, підвищення їх конкурентоспроможності та ефективності, виходу з кризи, використовується розробка програм приватизації, які в кожній країні мають свої особливості.

Дослідивши світовий досвід розв'язання проблеми банкрутства підприємств, можна виокремити два підходи до цієї проблеми. Перший — це

ліквідація підприємства, другий — реорганізація. Слід зазначити, що попри все, другий підхід домінує. І світова практика дедалі частіше дає можливість боржникові реабілітуватися.

Узагальнюючи досвід діяльності спеціально створених державних органів з питань банкрутства та фінансової неспроможності США, Канади, Австралії, Швеції, Нідерландів свідченням доцільності діяльності таких органів і необхідним інститутом при проведенні процедур банкрутства. Однак, в залежності від політики держави, структури органів управління та їх функцій, країна може і не мати спеціального державного органу з питань банкрутства і доволі результативно реалізовувати відповідну діяльність. До таких країн належить Італія, Німеччина, Нідерланди, Франція, Бельгія.

Світовий досвід свідчить, що сконструйовані в різних країнах світу моделі антикризового управління забезпечують різні потенційні можливості для прогресивних соціально-економічних зрушень. Проте жодна з них не може бути використана у чистому вигляді при формуванні політики антикризового управління в Україні. Це обумовлено умовами накопичення цього досвіду країнами, формуванням механізмів та інститутів в умовах рівноважної економіки, розбіжностями в побудові фінансово-кредитних механізмів тощо. Використання позитивного досвіду має стати першим кроком на шляху реформування системи антикризового управління

На нашу думку виходом з ситуації яка склалася є санація підприємства.

Ми вважаємо, що в оздоровленні ПрАТ «Запоріжтрансформатор» вирішальну роль необхідно надати державі.

Ми вважаємо що для здійснення державою фінансової підтримки підприємства необхідне виконання наступних умов:

- забезпечення рівності в захисті інтересів кредиторів і дебіторів;
- відновити платоспроможність боржника шляхом реалізації дієвого механізму санації та запобігти майновим спекуляціям;
- для ретельної оцінки санаційної спроможності підприємства, економічної ефективності окремих процедур санації та її загальної

результативності необхідне розроблення єдиних інструкцій проведення та методик розрахунків санаційних заходів;

- необхідне запровадження більш жорстокої адміністративної та карної відповідальності за навмисне доведення до банкрутства підприємства, а також оголошення після цього себе боржником;
- зменшити термін визначення фінансово-господарського стану підприємства-боржника, і відповідно винесення арбітражним керуючим пропозицій щодо можливого варіанту дій стосовно вирішення проблеми заборгованості цим підприємством, а також зменшити термін провадження справи про банкрутство в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алмашій Я.І. Антикризове фінансове управління підприємством: сутність та механізм реалізації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2015. № 12. С. 66-69.
2. Аніщенко Л.О. Зарубіжний досвід антикризового управління *Економічний простір*. 2012. № 68.
3. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. Санкт-Петербург: Питер, 1999. 416 с.
4. Антикризисное управление: 17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 11 / В. И. Кошкин и др.; Москва: ИНФРА-М, 2000. 512 с.
5. Бондар О.А., Бондаренко Г.Ю., Тарасенко В.П. Фінансова санація підприємства в умовах глобалізації України. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. №35.
6. Бровко Л.І., Крюкова Г.В. Економічна сутність антикризового управління підприємством. *Електронне фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2019. № 15. С. 36-40.
7. Бутинець Ф.Ф., Худолій В.Ю. Діагностика економічної стійкості стану промислових підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 12. С. 603-607.
8. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2003. 504 с.
9. Винокурова О.І. Роль бізнес-планування в антикризовому управлінні підприємств. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. Київ: НАСОА. 2014. № 3 (42). С. 54-61.
10. Гавриленко Т.В., Прядун Є.А. Антикризове управління як інструмент запобігання кризи. *Международный научный журнал*. 2015. № 8. С. 148-150.

- 11.Галушко О. И. Проблемы эффективного функционирования предприятий в современных условиях / [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://sevntu.com.ua/cgi-bin/irbis64r_72/cgiirbis_64.exe.
- 12.Гринько Т. Стратегія як інструмент антикризового управління на підприємстві. *Економіст*. 2013. № 8. С. 51-53.
- 13.Гук О.В. Національний та світовий досвід у сфері запобігання банкрутству підприємств. Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. URL: <http://ena.lp.edu.ua>
- 14.Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 15.Державська А.В., Круш П.В. Сучасний стан галузі машинобудування та тенденції її розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Випуск 21, частина 1. С. 69-72.
- 16.Діденко Є. О., Фесюн А. С. Теоретико-методичні засади антикризового управління підприємствами. *Економічна наука*. 2018. № 11. С. 90–96.
- 17.Діденко Є.О. Модель антикризового управління підприємством. *Вісник КНУТД*. 2015. № 3 (87).
- 18.Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua>
- 19.Єпіфанов І.Ю., Оранська Н.О. Суть антикризового управління підприємств. *Економіка і суспільство*. 2016. № 2. С. 265-269.
- 20.Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» від 02.08.2018 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18>
- 21.Запорожтрансформатор URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Запорожтрансформатор>
- 22.Захаров В. Я. Антикризисный менеджмент: стратегии развития промышленных предприятий в России. *Инновации*. 2006. № 5. С. 80–82.
- 23.Зверук Л.А. Антикризове управління підприємством в умовах інноваційного розвитку. *Международный научный журнал «Интернаука»*. 2017. № 1(23). С. 69-75.

- 24.Кавтиш О.П., Погребняк А.Ю. Аналіз динаміки кризових явищ на підприємствах машинобудування. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2016. № 13. С. 180-187.
- 25.Кириченко О.П., Дранко С.В. Методи та моделі діагностики ймовірності банкрутства підприємства // *Young Scientist*. 2016. №2.
- 26.Кіндзерський Ю.В. Антикризова промислова політика: варіант вітчизняного концепту. *Вісник НАН України*. 2016. № 10. С. 27-42.
- 27.Коваленко О. В. Деякі аспекти сучасного антикризового управління промисловими підприємствами. *Економика и управление*. 2013. № 4. С. 41-46.
- 28.Кован С. Е., Мокрова Л. П., Кован С. Е., Теория антикризисного управления предприятием: учебное пособие / под ред. М. А. Федотовой, А. Н. Ряховской. – Москва: КНОРУС, 2009. – 160 с.
- 29.Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 21.10.2019 р. № 2597-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 19. С. 74.
- 30.Кондратьева К.В. Оценка эффективности антикризисного управления предприятием. *Вестник пермского университета*. 2016. Выпуск 4(31). С. 189-199.
- 31.Коротков Э. М. Антикризисное управление: учебник для бакалавров. Москва: Юрайт, 2014. 406 с.
- 32.Косарева І.П., Сало А.В. характеристика сутності та поняття антикризового фінансового управління. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск 22. С.412-417.
- 33.Кривов'язюк І.В. Криза та інноваційна діяльність промислових підприємств України. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 9 (159). С. 218-223.
- 34.Криворучкіна О., Маньківська Н. Адаптація світового досвіду антикризового управління до практики функціонування вітчизняних підприємств. УДК 338.124.4

35. Кушнір Н.Б., Войтович Д.С. Особливості антикризового управління та економічної діагностики підприємства в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2016. № 5.
36. Ладунка І.С., Андрюшина О.І. Антикризове управління підприємством. *Економіка і суспільство*. 2017. №8.
37. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: монографія Київ, 2001.
38. Мандзіновська Х.О. Комплексний підхід до аналізу та оцінки фінансово-економічної діяльності підприємств машинобудування. *БізнесІнформ*. 2015. № 2. С. 156-161.
39. Мельниченко О.О. Сутність антикризового управління підприємством в сучасних умовах господарювання. *Економічний аналіз*. 2015. Том 21. № 2. С. 157-162.
40. Михайлов А.П., Ферлей Ю.А. Санація як основний засіб запобігання банкрутства підприємств. *Науковий вісник УМО «Економіка та управління»*. 2017. Випуск 3.
41. Мороз Є.Ю. Антикризові заходи в системі управління підприємством. Держава та регіони. *Економіка та підприємництво*. 2018. № 3 (102). С. 114-120.
42. Мороз О. В., Сметанюк О. А. Фінансова діагностика у системі антикризового управління на підприємствах: монографія. Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. 167 с.
43. Назарова Л.В. необхідність антикризового управління на підприємстві. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Випуск 23. С. 281-286.
44. Остапюк Б. Я., Груник І. С., Легенький М. І., Легенький Ю. І. Особливості розвитку промисловості України в сучасних умовах. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62.
45. Офіційний сайт ПрАТ «Запоріжтрансформатор» <http://ztr.com.ua>

46. Пігуль Н. Г. Пігуль Є. І. Сучасний стан та перспективи розвитку машинобудівного комплексу України. *Економіка і суспільство*. 2018. №15.
47. Поносова Е.В., Пыткина С.А. Антикризисное управление промышленным предприятием. Параметры факторной нагрузки. *Российское предпринимательство*. 2011. № 10 (1). С. 56-63.
48. Пріб К. А., Пріб К. А., Патица Н. І. Діагностика в системі управління: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 432 с.
49. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки : науково-аналітична доповідь / за ред. д-ра екон. наук Л.В. Дейнеко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». Київ, 2018. 158 с.
50. Романяк Г.М. Сутність антикризового управління підприємством в умовах нестабільного ринкового середовища. *Наукові записки*. 2016. № 1(52). С. 235-239.
51. Саакова А.С., Егорова Н.Н., Саакова Э.Б. Антикризисное управление как частный случай системной стабилизации бизнес-структур в условиях кризиса. *Вопросы управления*. 2015. № 2. С. 73-81.
52. Селюченко Н.Є., Козик О.В. Антикризове фінансове управління на підприємстві: навч. посібник. Київ: УБС НБУ, 2007. 222с.
53. Сергеева О.Р. Возможности кризиса и необходимость антикризисного управления на вітчизняних підприємствах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 1. С. 70-73.
54. Серікова А.А. Сутність антикризового управління фінансовими ризиками підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Випуск 25. С. 177-179.
55. Силкін О.С., Муж П.О. Аналіз сутності антикризового управління підприємством. *Наукові записки*. 2016. № 2 (53). С. 228-235.
56. Скриньковський Р., Павленчик Н., Леськів С., Павловські Г. Удосконалення діагностики антикризового управління підприємством у

- системі управлінської діагностики. *Tranktoria Nauki*. 2017. Vol. 3. No 11. P. 4001-4009.
- 57.Сушко М. Ю. Аналіз сучасного стану розвитку промислової галузі України. *Вісник економічної науки України*. 2017. №1.
- 58.Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2004. 412 с.
- 59.Тимошенко О.В., Буцька О.Ю., Сафарі Ф.Х. Антикризове управління як передумова підвищення ефективності діяльності підприємства. *Економічний аналіз*. 2016. № 2. С. 187-192.
- 60.Ткаченко А.М., Силенко С.А. Антикризове управління – передумова попередження загроз і негативних наслідків кризових явищ. *Економіка та підприємництво*. 2015. Вип. 34-35. Ч.2. С. 227-233.
- 61.Філіпішин І.В. Управління розвитком промислових підприємств. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2015. Випуск 2 (12) Т. 3. С. 39-44.
- 62.Фурдичко Л.Є., Жовтанецька Я.В. Суть і необхідність антикризового управління промисловими підприємствами в сучасних умовах. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. №22.9
- 63.Хіт Р. Кризовий менеджмент для керівників. Київ: Наукова думка, 2002. 566 с.
- 64.Хринюк О.С., Бова В.А. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2018. №2. <http://economy.nauka.com.ua>.
- 65.Череп А.В., Корженевська В.М. Роль та значення антикризового управління в діяльності підприємств. *Вісник запорізького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 3.С. 16-24.
- 66.Череп А.В., Крилов Д.В. Маркетингова реструктуризація як антикризовий інструмент управління промисловим підприємством. *Економічний вісник університету*. 2016. № 30/1. С. 108-112.

- 67.Чернявский А. Д. Цикличность кризисов маркетинга во времени. *Проблемы современной экономики*. 2008. Т. 27, № 3. С. 341–344.
- 68.Шандова Н. В. Сценарний підхід до визначення напрямків розвитку підприємства. *Вісник ЖДТУ*. 2017. №1 (79). С. 165–169.
- 69.Шатайло О.А. Змістовна характеристика системи антикризового управління. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 217-226.
- 70.Шворак А.М., Кулинич М.Б., Коваль Н.І. Сутність та обліково-аналітичне забезпечення антикризового управління підприємством в сучасних умовах господарювання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 14. С. 604-608.
- 71.Штангрет А.М. Теоретичні аспекти антикризового управління підприємством. *Економіка і організація поліграфії*. С. 9-15
- 72.Шубна О. В., Лозгунова А. С. Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку машинобудівного комплексу України. *Научный вестник ДГМА*. № 3 (24Е) 2017
- 73.Якименко-Терещенко Н. В., Палієнко О. І. Антикризове управління промисловими підприємствами. *Молодий вчений*. 2018. № 5. С. 98–101.
- 74.Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. Тернопіль. 29 (68). 2018. №3.
- 75.Barton L. Crisis in organizations: managing and communicating in the heat of chaos. Cincinnati: South-Western, 1993. 256 p.
- 76.Finbalance. Інтернет-портал про фінанси та економіку.URL: <http://finbalance.com.ua>
- 77.Fink S. Crisis management: planning for the inevitable. New York: American management association, 2000. 245 p.
- 78.Forgue B. Nouvelles approches de la gestion des crises. *Revue francaise de gestion*. 1996. No. 108. P. 72–73.
- 79.Lagadec P. Un nouveau champ de responsabilite' pour les dirigeants. *Revue francaise de gestion*. 1993. No. 108. P. 100–109.

80. Rosenthal U., Pijenburg B. Crisis management and decision making: simulation oriented scenarios. Dordrecht: Springer science & business media, 1991. 159 p.
81. Rouh-Dufort Ch. Crises: des possibilite' iaprentissage pour 3/4 entreprise. *Revue francaise de gestion*. 1996. No. 108. P. 71–81.

**Декларація академічної доброчесності
здобувача вищої освіти ЗНУ**

Я Соболева Наталія Миколаївна, студентка 2 курсу, заочної форми навчання, економічного факультету, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування, освітньої програми «Фінанси і кредит», адреса електронної пошти shciper2017@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Антикризове управління промисловим підприємством ПрАТ «Запоріжтрансформатор» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям *академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи*, а також на архівування роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____

Підпис _____

ПІБ (студент) Соболева Н.М.

Дата _____

Підпис _____

ПІБ (науковий керівник) Кушнір С.О.

ДОДАТОК А

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2015 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	за ЄДРПОУ	00213428
Територія	_____	за КОАТУУ	2310136900
Організаційно- правова форма господарювання	_____	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	_____	за КВЕД	27.11
Середня кількість працівників	3770		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	69600 Запорізька область м. Запоріжжя Дніпропетровське шосе, 3, т.(061)270-32-48		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			V
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2014 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	6556	5667	0
первісна вартість	1001	14509	14639	0
накопичена амортизація	1002	7953	8972	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	17165	1029	0
Основні засоби:	1010	793474	1018460	0
первісна вартість	1011	903387	1027499	0
знос	1012	109913	9039	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0

Продовження додатку А

первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	336399	398071	0
інші фінансові інвестиції	1035	927843	927843	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	39932	28312	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	2121369	2379382	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	362073	235248	0
Виробничі запаси	1101	51804	50956	0
Незавершене виробництво	1102	141832	144367	0
Готова продукція	1103	167652	39056	0
Товари	1104	785	869	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	476602	379496	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8208	15572	0
з бюджетом	1135	457343	472511	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	412268	453112	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3037	8261	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	79981	96394	0
Готівка	1166	9	3	0
Рахунки в банках	1167	79972	96391	0
Витрати майбутніх періодів	1170	41869	34633	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0

Продовження додатку А

інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	12833	767	0
Усього за розділом II	1195	1441946	1242882	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	3563315	3622264	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	22103	22103	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	297	480314	0
Додатковий капітал	1410	243	243	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	7592	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	41330	-2203110	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(2)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	368922	1700450	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	45919	92952	0
Пенсійні зобов'язання	1505	24496	20871	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	34550	30650	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	23276	20004	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Продовження додатку А

Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	104965	144473	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	1853884	3429649	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	431788	540831	0
за товари, роботи, послуги	1615	424098	343233	0
за розрахунками з бюджетом	1620	2249	1572	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	3793	2007	0
за розрахунками з оплати праці	1630	8186	4873	0
за одержаними авансами	1635	105340	286652	0
за розрахунками з учасниками	1640	259794	259476	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	120	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	296	309828	0
Усього за розділом III	1695	3089428	5178241	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів педержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	3563315	3622264	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/н
Клейнер Ігор Саулович
Ніколаєнко Людмила Іванівна

ДОДАТОК Б

		Дата(рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	за ЄДРПОУ	2015 01 01
	(найменування)		00213428

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2014 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1365102	2717510
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(930539)	(1785380)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	434563	932130
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	8593	16386
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(69551)	(69874)
Витрати на збут	2150	(104033)	(142845)
Інші операційні витрати	2180	(106273)	(59171)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)

Продовження додатку Б

сільськогосподарської продукції			
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	163299	676626
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	3863	4820
Інші фінансові доходи	2220	6595	3863
Інші доходи	2240	8	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(2449779)	(275344)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(9180)	(2871)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	0	402282
збиток	2295	(2289065)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	6817	73102
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	0	329180
збиток	2355	(2282248)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) нсоборотних активів	2400	261027	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	5697	2806
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	266724	2806
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	47868	533
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	218856	2273
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2063392	331453

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	584901	1315217
Витрати на оплату праці	2505	174751	229337
Відрахування на соціальні заходи	2510	62172	85018
Амортизація	2515	60254	59669

Продовження додатку Б

Інші операційні витрати	2520	503453	341163
Разом	2550	1385531	2030404

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	2210250000	2210250000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2210250000	2210250000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1.0326	0.1489
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1.0326	0.1489
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/н
Клейнер Ігор Саулович
Ніколаєнко Людмила Іванівна

ДОДАТОК В

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2016 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	за ЄДРПОУ	00213428
Територія		за КОАТУУ	2310136900
Організаційно- правова форма господарювання		за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності		за КВЕД	27.11
Середня кількість працівників	2885		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	69600 Запорізька область м. Запоріжжя Дніпропетровське шосе, 3, т.(061)270-32-48		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			v
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2015 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	5667	4661	0
первісна вартість	1001	14639	14613	0
накопичена амортизація	1002	8972	9952	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1029	681	0
Основні засоби:	1010	1018460	955141	0
первісна вартість	1011	1027499	1027428	0
знос	1012	9039	72287	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0

Продовження додатку В

первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	398071	414741	0
інші фінансові інвестиції	1035	927843	910312	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	28312	54043	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	2379382	2339579	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	235248	235482	0
Виробничі запаси	1101	50956	48838	0
Незавершене виробництво	1102	144367	177589	0
Готова продукція	1103	39056	9017	0
Товари	1104	869	38	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	379496	531825	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	15572	38290	0
з бюджетом	1135	472511	455428	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	453112	405132	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8261	10158	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	96394	103313	0
Готівка	1166	3	0	0
Рахунки в банках	1167	96391	103313	0
Витрати майбутніх періодів	1170	34633	4199	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0

Продовження додатку В

інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	767	162	0
Усього за розділом II	1195	1242882	1378857	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	3622264	3718436	0

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	22103	22103	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	480314	439889	0
Додатковий капітал	1410	243	243	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2203110	-4836266	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(2)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	1700450	4374053	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	92952	88509	0
Пенсійні зобов'язання	1505	20871	26059	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	30650	33037	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	20004	21543	0
Цільове фінансування	1525	0	306	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Продовження додатку В

Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	144473	147299	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	3429649	5609341	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	540831	866284	0
за товари, роботи, послуги	1615	343233	383589	0
за розрахунками з бюджетом	1620	1572	1974	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	2007	819	0
за розрахунками з оплати праці	1630	4873	6302	0
за одержаними авансами	1635	286652	492901	0
за розрахунками з учасниками	1640	259476	259423	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	120	85	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	309828	324472	0
Усього за розділом III	1695	5178241	7945190	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	3622264	3718436	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/н
Клейнер Ігор Саулович
Ніколаєнко Людмила Іванівна

ДОДАТОК Г

		Дата(рік, місяць, число)
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	за ЄДРПОУ
	(найменування)	
		КОДИ
		2016 01 01
		00213428

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2015 р.

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1095288	1365102
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(833603)	(930539)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	261685	434563
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	5368	8593
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(89796)	(69551)
Витрати на збут	2150	(85031)	(104033)
Інші операційні витрати	2180	(80049)	(106273)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)

Продовження додатку Г

сільськогосподарської продукції			
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	12177	163299
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2750	6595
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(2684802)	(2449779)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(2058)	(9180)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(2671933)	(2289065)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	3347	6817
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(2668586)	(2282248)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) нсоборотних активів	2400	0	261027
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	6091	5697
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	6091	266724
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	1096	47868
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	4995	218856
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2673581	2063392

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	647160	584901
Витрати на оплату праці	2505	170615	174751
Відрахування на соціальні заходи	2510	48548	62172
Амортизація	2515	64943	60254

Продовження додатку Г

Інші операційні витрати	2520	592133	503453
Разом	2550	1523399	1385531

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	2210250000	2210250000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2210250000	2210250000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1.2074	-1.0326
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1.2074	-1.0326
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/н
 Клейнер Ігор Саулович
 Ніколаєнко Людмила Іванівна

ДОДАТОК Г

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2017 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	за ЄДРПОУ	00213428
Територія	_____	за КОАТУУ	2310136900
Організаційно- правова форма господарювання	_____	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	_____	за КВЕД	27.11
Середня кількість працівників	2641		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	69600, м. Запоріжжя, Дніпровське шосе, 3		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			V
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2016 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	4661	4400	0
первісна вартість	1001	14613	14983	0
накопичена амортизація	1002	-9952	-10583	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	681	668	0
Основні засоби:	1010	955141	894180	0
первісна вартість	1011	1027428	1030201	0
знос	1012	-72287	-136021	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі	1030	414741	707598	0

Продовження додатку Г

інших підприємств				
інші фінансові інвестиції	1035	900322	607470	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	54043	21891	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші нсоборотні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом Г	1095	2329589	2236207	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	235482	727158	0
Виробничі запаси	1101	48838	241539	0
Незавершене виробництво	1102	177589	402107	0
Готова продукція	1103	9017	38187	0
Товари	1104	38	45325	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	531825	295430	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	38290	38372	0
з бюджетом	1135	455428	143432	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	405132	140769	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10464	105595	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	103313	514433	0
Готівка	1166	0	2	0
Рахунки в банках	1167	103313	514431	0
Витрати майбутніх періодів	1170	4199	9864	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	162	6764	0
Усього за розділом II	1195	1379163	1841048	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	3708752	4077255	0

Продовження додатку Г

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	22103	22103	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	439889	405374	0
Додатковий капітал	1410	243	244	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-4846256	-5742787	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(22)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	-4384043	-5315066	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	88509	74613	0
Пенсійні зобов'язання	1505	26059	27680	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	33037	42711	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	21543	18854	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	147605	145004	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	5609341	7989001	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	866284	0	0

Продовження додатку Г

за довгостроковими зобов'язаннями				
за товари, роботи, послуги	1615	383589	341851	0
за розрахунками з бюджетом	1620	1974	3387	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	819	1847	0
за розрахунками з оплати праці	1630	6302	7497	0
за одержаними авансами	1635	492901	334267	0
за розрахунками з учасниками	1640	259423	259354	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	85	294	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	324472	309819	0
Усього за розділом III	1695	7945190	9247317	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів педержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	3708752	4077255	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/в
 Клейнер Ігор Саулович
 Ніколаєнко Людмила Іванівна

ДОДАТОК Д

		Дата(рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	за ЄДРПОУ	2017 01 01
	(найменування)		00213428

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2016 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2352247	1095288
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1193745)	(833603)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	1158502	261685
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	7742	5368
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(127294)	(89796)
Витрати на збут	2150	(104764)	(85031)
Інші операційні витрати	2180	(98659)	(80049)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	835527	12177

Продовження додатку Д

збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2792	2750
Інші доходи	2240	6	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1782213)	(2684802)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1296)	(2058)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(945184)	(2671933)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	13939	3347
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(931245)	(2668586)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	243	-6091
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	243	-6091
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-44	1096
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	199	-4995
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-931046	-2673581

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1248101	647160
Витрати на оплату праці	2505	192251	170615
Відрахування на соціальні заходи	2510	38970	48548
Амортизація	2515	64787	64943
Інші операційні витрати	2520	385421	592133
Разом	2550	1929530	1523399

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	2210250000	2210250000
---------------------------------------	------	------------	------------

Продовження додатку Д

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2210250000	2210250000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0.421	-1.2074
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0.421	-1.2074
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0.00	0.00

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/в
 Клейнер Ігор Саулович
 Ніколаєнко Людмила Іванівна

ДОДАТОК Е

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2018 01 01
Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	за ЄДРПОУ	00213428
Територія	_____	за КОАТУУ	2310136900
Організаційно- правова форма господарювання	_____	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	_____	за КВЕД	27.11
Середня кількість працівників	2498		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	69600, м. Запоріжжя, Дніпровське шосе, 3		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			V
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	4400	5047	0
первісна вартість	1001	14983	16274	0
накопичена амортизація	1002	-10583	-11227	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	668	674	0
Основні засоби:	1010	1312221	1244144	0
первісна вартість	1011	1323910	1334464	0
знос	1012	-11689	-90320	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:				

Продовження додатку Е

які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	736722	736722	0
інші фінансові інвестиції	1035	441926	441926	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	21891	44	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом І	1095	2517828	2428557	0
ІІ. Оборотні активи				
Запаси	1100	727158	923377	0
Виробничі запаси	1101	241539	340349	0
Незавершене виробництво	1102	402107	297856	0
Готова продукція	1103	38187	239774	0
Товари	1104	45325	45398	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	320511	234618	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	38372	49562	0
з бюджетом	1135	143432	144752	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	140769	140769	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	105594	114000	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	514433	722658	0
Готівка	1166	2	1	0
Рахунки в банках	1167	514431	722657	0
Витрати майбутніх періодів	1170	9864	19750	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	6764	2058	0
Усього за розділом ІІ	1195	1866128	2210775	0
ІІІ. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0

Продовження додатку Е

Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	366932	285902	0
за розрахунками з бюджетом	1620	3387	3542	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	1847	1834	0
за розрахунками з оплати праці	1630	7497	7788	0
за одержаними авансами	1635	334267	345769	0
за розрахунками з учасниками	1640	259354	259332	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	294	8982	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	309819	309914	0
Усього за розділом III	1695	9272398	6386038	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	4383956	4639332	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/в
Клейнер Ігор Саулович
Ніколаєнко Людмила Іванівна

ДОДАТОК Є

		Дата(рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Запоріжтрансформатор"	за ЄДРПОУ	2018 01 01
	(найменування)		00213428

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2017 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2311462	2352247
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1403689)	(1193745)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	907773	1158502
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	10592	7742
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(162109)	(127294)
Витрати на збут	2150	(174812)	(104764)
Інші операційні витрати	2180	(58348)	(98659)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			

прибуток	2190	523096	835527
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	26060	2792
Інші доходи	2240	0	6
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1028613)	(1782213)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(333)	(1296)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(479790)	(945184)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	10063	13939
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(469727)	(931245)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	-33188	243
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-33188	243
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	5974	-44
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-27214	199
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-496941	-931046

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1303673	1248101
Витрати на оплату праці	2505	225232	192251
Відрахування на соціальні заходи	2510	48589	38970
Амортизація	2515	79799	64787
Інші операційні витрати	2520	381111	385421
Разом	2550	2038404	1929530

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Продовження додатку Є

Середньорічна кількість простих акцій	2600	2210250000	2210250000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2210250000	2210250000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0.2125	-0.4213
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0.2125	-0.4213
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0.00	0.00

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

д/в
 Клейнер Ігор Саулович
 Ніколаєнко Людмила Іванівна

ДОДАТОК Ж

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖТРАНСФОРМАТОР"	за ЄДРПОУ	2018.12.31 00213428
Територія ДНІПРОВСЬКИЙ	за КОАТУУ	2310136900
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності Виробництво електродвигунів, генераторів і трансформаторів	за КВЕД	27.11
Середня кількість працівників 2105		

Адреса, Дніпровське шосе, 3, Запоріжжя, Дніпровський, Запорізька область, 69000, УКРАЇНА, 0612703900
телефон

Одиниця виміру: тис.грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2018 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	5047	5278
первісна вартість	1001	16274	17545
накопичена амортизація	1002	11227	12267
Незавершені капітальні інвестиції	1005	674	1050
Основні засоби	1010	1244144	1175768
первісна вартість	1011	1334464	1344912
знос	1012	90320	169144
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	736722	736722
інші фінансові інвестиції	1035	441926	441926
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	44	39
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	2428557	2360783

Продовження додатку Ж

1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	923377	757345
<i>Виробничі запаси</i>	1101	340349	141482
<i>Незавершене виробництво</i>	1102	297856	453989
<i>Готова продукція</i>	1103	239774	116283
<i>Товари</i>	1104	45398	45591
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	234618	318205
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	49562	43029
з бюджетом	1135	144752	174898
у тому числі з податку на прибуток	1136	140769	140769
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	114000	107836
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	722658	338440
<i>Готівка</i>	1166	1	1
<i>Рахунки в банках</i>	1167	722657	338439
Витрати майбутніх періодів	1170	19750	26362
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:	1181	0	0
<i>резервах довгострокових зобов'язань</i>			
<i>резервах збитків або резервах належних виплат</i>	1182	0	0
<i>резервах незароблених премій</i>	1183	0	0
<i>інших страхових резервах</i>	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	2058	450
Усього за розділом II	1195	2210775	1766565
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	4639332	4127348

Продовження додатку Ж

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	22103	22103
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	668840	635679
Додатковий капітал	1410	244	244
<i>Емісійний дохід</i>	1411	0	0
<i>Накопичені курсові різниці</i>	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(6295838)	(6751641)
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(510)	(1328)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	(5605161)	(6094943)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	132839	124342
Пенсійні зобов'язання	1505	52427	39526
Довгострокові кредити банків	1510	3591082	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	82107	73718
<i>Довгострокові забезпечення витрат персоналу</i>	1521	19976	20658
Цільове фінансування	1525	0	0
<i>Благодійна допомога</i>	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:	1531	0	0
<i>резерв довгострокових зобов'язань</i>			
<i>резерв збитків або резерв належних виплат</i>	1532	0	0
<i>резерв незароблених премій</i>	1533	0	0
<i>інші страхові резерви</i>	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	3858455	237586
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	5162975	8866716
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	285902	253931
розрахунками з бюджетом	1620	3542	2858
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	1834	2123
розрахунками з оплати праці	1630	7788	8925
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	345769	280887
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	259332	259323
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	8982	129
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	309914	309813
Усього за розділом III	1695	6386038	9984705

Продовження додатку Ж

1	2	3	4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	4639332	4127348

Примітки: д/в

Керівник

Клейнер Ігор Саулович

Головний бухгалтер

Ніколаєнко Людмила Іванівна

ДОДАТОК 3

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЗАПОРІЖТРАНСФОРМАТОР"Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУКОДИ
2018.12.31
00213428Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1625849	2311462
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	<i>2010</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Премії підписані, валова сума</i>	<i>2011</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Премії, передані у перестраховання</i>	<i>2012</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	<i>2013</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	<i>2014</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1373400)	(1403689)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	<i>2070</i>	<i>(0)</i>	<i>(0)</i>
Валовий:	2090	252449	907773
прибуток			
збиток	2095	(0)	(0)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>2105</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	<i>2110</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	<i>2111</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	<i>2112</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Інші операційні доходи	2120	25005	10592
<i>Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	<i>2121</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2122</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	<i>2123</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Адміністративні витрати	2130	(140482)	(162109)
Витрати на збут	2150	(75699)	(174812)
Інші операційні витрати	2180	(46366)	(58348)
<i>Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	<i>2181</i>	<i>(0)</i>	<i>(0)</i>
<i>Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2182</i>	<i>(0)</i>	<i>(0)</i>
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	14907	523096
прибуток			
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	130520	26060
Інші доходи	2240	0	0
<i>Дохід від благодійної допомоги</i>	<i>2241</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Фінансові витрати	2250	(659503)	(1028613)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1055)	(333)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	<i>2275</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	0	0
прибуток			
збиток	2295	(515131)	(479790)

Продовження додатку 3

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	11678	10063
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:	2350	0	0
прибуток			
збиток	2355	(503453)	(469727)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	17670	(33188)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	17670	(33188)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(3181)	5974
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	14489	(27214)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(488964)	(496941)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1138617	1303673
Витрати на оплату праці	2505	258419	225232
Відрахування на соціальні заходи	2510	55436	48589
Амортизація	2515	81250	79799
Інші операційні витрати	2520	281835	381111
Разом	2550	1815557	2038404

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2210250000	2210250000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2210250000	2210250000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0,2278)	(0,2125)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0,2278)	(0,2125)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки: д/в

Керівник

Клейнер Ігор Саулович

Головний бухгалтер

Ніколаско Людмила Іванівна